

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021

Iveta Drašarová

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav sociálních studií

Sbor dobrovolných hasičů ve volném čase jako prostředek k profesní kariéře

Bakalářská práce

Autor:	Iveta Drašarová
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou práci v etopedických zařízeních
Vedoucí práce:	Mgr. Alena Knotková
Oponent práce:	doc. PhDr. Iva Jedličková, CSc.

Zadání bakalářské práce

Autor: Iveta Drašarová

Studium: P18P1008

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou práci v etopedických zařízeních

Název bakalářské práce: **Sbor dobrovolných hasičů ve volném čase jako prostředek k profesní kariéře**

Název bakalářské práce AJ: Volunteer fire brigade in leisure as a means of a professional career

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se v první části bude zabývat volným časem, sborem dobrovolných hasičů, obdobím rozhodování, etapou dospívání a výběrem povolání. Cílem mé bakalářské práce bude, zjistit jaké místo zastupuje zájmová činnost ve sboru dobrovolných hasičů při výběru profesní orientace v období dospívání. V druhé části se bakalářská práce bude věnovat kvalitativnímu výzkumu, který směřuje k zjištění, co dobrovolné hasiče motivovalo v pokračování na hasičskou profesní dráhu. Výzkumné šetření bude provedeno pomocí polostrukturovaného rozhovoru.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

JANSA, Petr. *Pedagogika sportu*. Univerzita Karlova. Praha: Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-4015-0.

VIČAR, Michal. *Sportovní talent: komplexní přístup*. Praha: Grada, 2018. ISBN 978-80-271-0841-1.

Garantující pracoviště: Katedra sociální pedagogiky,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Alena Knotková

Oponent: doc. PhDr. Iva Jedličková, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 1.2.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Sbor dobrovolných hasičů ve volném čase jako prostředek k profesní kariéře vypracovala pod vedením vedoucí práce Mgr. Aleny Knotkové samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 6. 4. 2021

Iveta Drašarová

Poděkování

Děkuji Mgr. Aleně Knotkové za odborné vedení mé bakalářské práce, za poskytování cenných rad a za trpělivost.

Anotace

DRAŠAROVÁ, Iveta. *Sbor dobrovolných hasičů ve volném čase jako prostředek k profesní kariéře*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. (57 s.) Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá vlivem sboru dobrovolných hasičů ve volném čase jako prostředek k profesní kariéře. Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaké místo zastupuje zájmová činnost ve sboru dobrovolných hasičů při výběru profesní orientace v období dospívání. Teoretická část se skládá z popsání základních teoretických pojmů, kterými jsou volný čas, zájmová činnost, sbor dobrovolných hasičů, adolescence a volba povolání. Praktická část je tvořena výslednými daty získaných pomocí kvalitativního výzkumu, technikou polostrukturovaného rozhovoru. Výzkumu se účastnili profesionální hasiči, kteří v dětství nebo mládí navštěvovali zájmovou hasičskou činnost z které pokračovali na hasičskou profesní dráhu. V dané části jsem se snažila zjistit, co dobrovolné hasiče motivovalo v pokračování na hasičskou profesní dráhu.

Klíčová slova: volný čas, zájmová činnost, sbor dobrovolných hasičů, adolescence, volba povolání

Annotation

DRAŠAROVÁ, Iveta. *Voluntary fire brigades in leisure time as a mean of a professional career*. Hradec Králové: Pedagogical Faculty, University of Hradec Králové, 2021. (57) pp. Bachelor thesis.

The bachelor's thesis focuses on the influence of corps of volunteer firefighters in their free time as a mean of choosing their future professional career. The aim of my bachelor's thesis was to find out how important hobby activities of volunteer firefighters are for choosing their professional orientation at the age of adolescence. The theoretical part consists of basic theoretical concepts such as leisure time, hobby activities, corps of volunteer firefighters, adolescence and the choice of profession. The practical part shows results obtained with the qualitative research using the technique of semi-structured interview. In the research professional firefighters who, as children or the young, attended a fire fighting activity, and chose their future career in the firefighting, were asked. I also tried to describe motivation of volunteer firefighters to continue their career in a fire department.

Keywords: leisure time, hobby activities, corps of volunteer firefighters, adolescence, the choice of profession

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, disertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum: 6. 4. 2021

Podpis studenta: .....

Obsah

Úvod	9
1 Volný čas z hlediska pedagogiky volného času	11
1.1 Pohledy na volný čas	11
1.2 Výchova ve volném čase	12
1.3 Funkce výchovy ve volném čase	13
1.4 Co ovlivňuje výchovu ve volném čase?	16
1.5 Zájmové činnosti.....	17
2 Sbor dobrovolných hasičů	19
2.1 Výchovně vzdělávací program mladých hasičů	21
2.2 Obsah výchovně vzdělávacího programu pro děti a mládež	21
2.3 Základní struktura Sdružení Čech, Moravy a Slezska	23
2.4 Hasičské projekty pro děti a mládež v rámci nouzového stavu	25
3 Období rozhodování	27
3.1 Adolescence	27
3.2 Hledání a utváření vlastní identity	28
3.3 Volba povolání.....	29
3.4 Vybrané faktory ovlivňující volbu povolání.....	31
4 Výzkumné šetření	33
4.1 Cíl výzkumu a formulace výzkumné otázky	33
4.2 Výzkumná strategie	34
4.3 Metoda získávání dat	35
4.4 Výzkumný vzorek.....	35
4.5 Realizace a průběh výzkumného šetření.....	36
4.6 Interpretace získaných dat	37
4.7 Shrnutí výzkumného šetření	46
Závěr	49
Seznam použité literatury	51
Seznam elektronických zdrojů	54
Přílohy	55

Úvod

Za téma mé bakalářské práce jsem si zvolila Sbor dobrovolných hasičů ve volném čase jako prostředek k profesní kariéře. Dané téma jsem si zvolila proto, že sama jsem členem sboru dobrovolných hasičů a přišlo mi zajímavé zjistit, co dobrovolné hasiče, kteří navštěvovali hasičskou zájmovou činnost, motivovalo pokračovat v dané oblasti na profesní dráhu.

Cílem mé bakalářské práce je zjistit, jaké místo zastupuje zájmová činnost ve sboru dobrovolných hasičů při výběru profesní orientace v období dospívání.

Vědecko – výzkumným problémem mé bakalářské práce je sbor dobrovolných hasičů ve volném čase jako prostředek k profesní kariéře. Na vědecko – výzkumný problém navazuje hlavní výzkumná otázka: **Co dobrovolné hasiče motivovalo v pokračování na hasičskou profesní dráhu?**

V teoretické části mé práce se zaměřím na popsání teoretických pojmů. Teoretická část se skládá ze 3 kapitol. V první kapitole se zaměřím na volný čas a výchovu ve volném čase, kde se budu více zabývat funkcemi výchovy ve volném čase podle autorky Pávkové, která uvádí čtyři funkce: výchovně-vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní. Druhá kapitola obsahuje období rozhodování a vývojové období adolescence, které je typické hledáním identity a dále navážu na volbu povolání a vybrané faktory ovlivňující osobu při volbě povolání. Poslední kapitola se zabývá sborem dobrovolných hasičů. Popíšu zde, jaký je rozdíl mezi sborem dobrovolných hasičů a jednotkou sboru dobrovolných hasičů, výchovně vzdělávací program pro děti a mládež a z jakých konkrétních okruhů se program skládá. Dále se také zaměřím na strukturu celé organizace, její stanovené cíle a ke konci vysvětlím hasičské projekty s názvem Společník a Společnice určené pro děti a mládež v rámci nouzového stavu.

Informace do teoretické části jsem čerpala převážně z odborných publikací, směrnic a internetových zdrojů, které se dané problematice věnují. Hlavním zdrojem informací pro volnočasovou tematiku mi byli autoři Hájek, Hofbauer a Pávková (2011). Na vývojové období adolescence se zaměřují autoři Langmeier a Krejčířová (2006) a Macek (2003). Tematiku sboru dobrovolných hasičů obsáhly převážně informace z dokumentů od Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska na webových stránkách www.dh.cz a jejich směrnice.

V praktické části se snažím odpovědět na hlavní výzkumnou otázku, která je formulovaná takto: **Co dobrovolné hasiče motivovalo v pokračování na hasičskou profesní dráhu?** K realizaci výzkumného šetření jsem zvolila kvalitativní výzkum, konkrétně metodu polostrukturovaného rozhovoru. Dle Miovského (2006) je to nejrozšířenější metodou sběru dat, protože výzkumník může pořadí připravených tazatelských otázek zaměňovat podle své potřeby a ptát se po vysvětlení či upřesnění odpovědi účastníka. Tím si ověří, zda odpověď respondenta správně pochopil a v případě nejasností může pokládat doplňující otázky.

1 Volný čas z hlediska pedagogiky volného času

V této kapitole se zaměřím na volný čas dětí a mládeže, uvedu zde různé pohledy na volný čas a jeho využití. Dále se budu věnovat výchově ve volném čase a jejím funkcím podle autora Opaschovského a Pávkové. Poslední část se zabývá tím, co ovlivňuje výchovu ve volném čase a zájmovou činností.

1.1 Pohledy na volný čas

Podle Slepíčkové (2005) je volný čas doba, kterou můžeme využít podle svého rozhodnutí a pro vlastní účely. Po splnění pracovní povinnosti si volíme činnosti ve volném čase, které nás baví, přináší nám radost i potěšení a naplňují naše touhy.

Kraus uvádí (2015, s.139) „*Způsob využívání volného času je jedním z důležitých ukazatelů životního stylu a velmi úzce souvisí se způsobem života jedince, který reflektuje hodnotovou orientaci člověka a utváří se mj. na základě aktivit jedince a vlivem životních podmínek.*“. Volný čas je čas zbývající po vykonání všech školních, rodinných a společenských povinností, který si může jedinec realizovat podle vlastního uvážení a tak, jak mu to vyhovuje. Svobodná volba ve využití volného času zabezpečuje, že si ho osoba více užije a může mít pozitivní vzdělávací vliv na různé stránky osobnosti. (Petrović, Dimitrijević, 2020) Náplň volného času může být zábava, odpočinek, možnost sebevzdělávání, ale i společenského kontaktu. S vhodným využitím volného času je dobré začít od školního věku a naučit se přitom správné návyky. (Přadka, Knotová, Faltýsková, 1998) Způsob trávení volného času v největší míře ovlivňuje rodina. Právě v ní získáme prvotní zkušenosti s trávením volného času a rodiče jsou nám vzory, od kterých se učíme žít určitým způsobem a napodobujeme jejich životní styl. Odlišnosti v rodinách, kterými mohou být např. způsob rodinného soužití, velikost rodiny, věk rodičů a dětí, styl rodinné výchovy, počet dětí, zájmy rodičů a finanční prostředky, přináší různé formování osobnosti. (Pávková, 2014) Především v období dospívání, kdy u dětí dochází k největšímu formování osobnosti prostřednictvím různorodých zájmů. (Přadka, Knotová, Faltýsková, 1998) Pouze v období dětství a mládí je jedinec schopen věnovat se rozsáhlé škále zájmových činností tak, jako v žádném jiném období. Další vývoj pokračuje spíše ke snížení počtu zájmových činností a dochází k prohloubení určitého zájmu. (Sak, 2000) Základní zájmová orientace se ve významu obsahovém, ale i ve významu činného životního postavení, tvoří v mládí. Životní styl a volný čas jednotlivce v dospělosti je obměnou danou vývojem a rolami, které jsou spojeny se specifickou

životní fázi. Volný čas dětí a mládeže a jeho obsah má z tohoto důvodu smysl pro celoživotní orientaci jedince. Některé zájmy po čase upadají, ale některé se naopak přenášejí do budoucích profesionálních zájmů či jsou zdrojem zábavy. (Přadka, Knotová, Faltýsková, 1998) Uvedenou myšlenku autorů bych ráda naplnila ve svém výzkumném šetření. Mou domněnkou je, že účastníci hasičské zájmové činnosti byli motivováni náplní zájmové činností v pokračování na hasičskou profesionální dráhu.

Děti mají zpravidla více volného času než dospělí. Některé děti mají příliš volného času a nevědí, jak smysluplně ho mohou využít, a naopak některé mají nedostatek volného času z důvodu velkého množství zájmových aktivit. Trávení volného času odpovídá věkovým a individuálním zvláštnostem a také záleží na míře psychické a fyzické vyspělosti. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011) Prostory k využití volného času mohou být různé: domov, střediska volného času, škola a veřejné prostranství. Velkou roli hraje ve volném čase sociální pedagogika zaměřená na prevenci sociálně patologických jevů jako je nežádoucí sociální chování, kriminalita, zneužívání drog, které většinou vzniknou u lidí, kteří nemají uspokojené základní potřeby. (Slepičková, 2005) Pokud společnost zajistí hodnotné využití volného času pro děti a mládež, uspíší tak vývoj obecných i dílčích schopností mladého pokolení a utlumí rozvoj sociálně patologických jevů. (Sak, 2000) Domnívám se, že zájmové aktivity působí jako prevence rizikového chování, neboť zájmovou činnost řadíme mezi nespecifické druhy primární prevence.

1.2 Výchova ve volném čase

Laca (2013) definuje výchovu jako zcela řízený proces utváření osobnosti pedagogem nebo institucí, který je naplněn snahou podřídit se společenským normám. V obecném smyslu je výchova specificky lidská činnost, která je zaměřena na rozvoj tělesné a duševní stránky člověka, sloužící k získání vědomostí, dovedností, dodržování společenských norem a vytváření názoru na současný svět. Podle Matějčka (2007) se s výchovou musí začít už v raném dětství pro vytvoření určitých potřebných vlastností člověka. Zároveň pokud se ve výchově občas něco malinko promešká není to definitivní konec. Vždy je možná určitá převýchova.

Základním principem výchovy je motivace, utváření, rozvoj a další zdokonalování schopností, dovedností osobnosti a smysluplné využívání volného času. Daná výchova působí v úseku lidského života, o kterém může osoba rozhodovat na základě své svobodné volby. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011) Obsah i způsob trávení volného času

mají velký vliv i z pohledu psychohygieny. Způsob odpočinku a zábavy se zrcadlí ve výkonu člověka. U dětí jsou to především studijní výkony a u dospělých pracovní výkony. Kvalitní a stálé celoživotní zájmy pozitivně působí na partnerské vztahy a rodinnou výchovu. (Pávková, 2001) Mimo odborného výrazu výchova ve volném čase se v současnosti používá také pojem výchova mimo vyučování. „*Výchova a vzdělávání mimo vyučování je organizovanou vzdělávací aktivitou mimo rámec zavedeného oficiálního systému, jejímž cílem je získání životních zkušeností a dovedností a rozvoj postojů založených na uceleném systému hodnot.*“ (Malach, 2004, s.16) Tyto pojmy jsou si velmi blízké, bývají označovány za synonyma, avšak nejsou identické. Pojem výchova ve volném čase je kvůli věku vychovávaných obsáhlejší než pojem výchova mimo vyučování. Tato výchova zahrnuje jak děti a mládež, tak i dospělé počítaje seniory např. gerontagogika a andragogika. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011) Výchova ve volném čase plní tyto základní funkce: výchovně – vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní. (Pávková, 2014) Na výchově dětí ve volném čase se především podílí rodina, dále škola, zařízení pro výchovu mimo vyučování, také mnoho dalších podnětů a sociální vlivy. Výchova ve volném čase zahrnuje průběh výchovy mimo povinné vyučování, především ve volném čase, bez přímého vlivu rodiny a je zajišťována institucemi. (Pávková, 2001)

„*S výchovou ve volném čase bezprostředně souvisí záměrné a cílevědomé utváření životního stylu.*“ (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s. 69) Součástí utváření životního stylu je využití volného času. Pojem životní styl bývá charakterizován více způsoby, mezi které patří způsob uspořádání činností, znát své hodnoty, jednání s lidmi a navazování vztahů a věcné prostředí ve společnosti, jenž je sjednocením životních způsobů jedince. Životní styl zahrnuje, jak jedinec vykonává činnost, jaké postupy využívá a jaké množství času je činností věnován. Je stanovený charakterem člověka, prací, materiálními podmínkami a také ve společnosti převládajícím životním stylem. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011)

1.3 Funkce výchovy ve volném čase

Volný čas plní řadu úloh či funkcí, které se u jednotlivých autorů mohou lišit z důvodu jejich pojmenování při vytváření teoretických základů a definování volného času. Rozdíly mezi autory jsou především v jejich zaměření. Někteří mají středem pozornosti volný čas jako osobu ve volném výběru činností. Další se zaměřují na vztah sociální skupiny

a volného času nebo vztah volného času a životního prostředí. V rozdělení funkcí se také prolíná to, zda jde o realistický, optimistický či negativní přístup v možnosti využití volného času. (Knotová, 2011)

V české odborné literatuře, která se zabývá pedagogickým hlediskem, najdeme mnohokrát německého pedagoga volného času Horsta W. Opaschowského, který řadí funkce výchovy ve volném čase do osmi částí.

1. „rekreace (zotavení a uvolnění)
2. kompenzace (odstraňování zklamání a frustrací)
3. výchova a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální chování)
4. kontemplace (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba)
5. komunikace (sociální kontakty a partnerství)
6. participace (podílení se, účast na vývoji společnosti)
7. integrace (stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů)
8. enkulturace (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností)“ (Opaschowski in Hofbauer, 2004, s.15)

Pávková (2014) uvádí 4 základní funkce výchovy ve volném čase. Patří sem: výchovně – vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní.

Výchovně – vzdělávací funkce

Daná funkce spočívá v záměrném a cílevědomém působení na vychovaného jedince prostřednictvím promyšlených pedagogických postupů a dále směřuje k dosažení stanovených cílů. Spousta zařízení a institucí se na výchovně – vzdělávací funkci podílí podle specifických možností. Nabízí se rozvoj schopností dětí a mládeže, formování žádoucích postojů a vlastností, rozšiřování a prohlubování zájmů, uspokojování potřeb a jejich kultivace. Vyskytuje se příležitost v působení na všechny složky osobnosti, duševní, tělesnou i sociální, podle typů zařízení a organizací pro výchovu ve volném čase. (Pávková, 2014)

Zdravotní funkce

Touto funkcí se doporučuje uspořádat režim dne podle daného věku dítěte a jeho individuálním zvláštnostem. Základem je střídání činnosti duševní a tělesné, a také

střídání práce a odpočinku tak, aby vše odpovídalo biorytmům člověka. Důležité je zařazování pohybových aktivit na čerstvém vzduchu, které kompenzují nedostatek pohybu v průběhu vyučování u dětí školního věku s čímž souvisí i zdravý životní styl. Naučit děti zdravému stravování, dodržování pitného režimu, vytváření a upevňování zdravých návyků a odstranění těch nevhodných. (Pávková, 2014) Mimo jiné i vytváření a upevňování hygienických návyků např. mytí rukou, česání vlasů, čištění zubů, správné ošacení a dbát o své osobní věci. Další velkou roli hraje hygiena prostředí, ve kterém výchovný postup probíhá. Pobyt v příjemném prostředí, radostné atmosféře, pohodovém klimatu a mezi oblíbenými kamarády přináší dětem radost a další důležitou součástí je uspokojení z činnosti. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011)

Sociální funkce

Pro daný aspekt jsou vhodné instituce pro výchovu mimo vyučování, které mají odlišné metody a působí na sociální funkci. Sociální funkce je důležitá ve chvíli, kdy rodiče jsou v zaměstnání a děti mají po školním vyučování volný čas. V tuto chvíli školská zařízení přebírají zodpovědnost za děti, zajišťují jejich bezpečnost a zároveň o ně pečují. (Pávková, 2001) Další možností pojetí sociální funkce je trávení volného času ve volnočasových sociálních skupinách, které vedou k socializaci jedince. Lidé se dostávají do různých prostředí, kde navazují sociální vztahy, někdy i velká přátelství, vzájemně spolu komunikují a spolupracují. Většinou je jejich největší spojitostí stejná zájmová činnost, názor či postoj. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008) Danou funkci lze také chápat jako cestu k vyrovnání nejednotné úrovně mezi neshodným materiálním zajištěním a psychologickými podmínky v rodinném prostředí. Ve výchovně – vzdělávacím zařízení mají všechny děti stejné možnosti, především po stránce materiální např. využití stejných hraček, vybavení a prostoru, tak můžeme do určité míry pomoci dětem z méně podnětného prostředí a také těm, co pochází z konfliktních rodin. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Preventivní funkce

Vybraná funkce se snaží zabránit nebo alespoň předcházet přítomnosti sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, kterými mohou být gamblerství, vandalismus, šikana, experimentování s alkoholem a drogami, promiskuita a mnohé další. Využíváme k tomu primární, sekundární a terciární prevenci prostřednictvím různých aktivit.

Primární prevence je určená pro celou populaci. V primární prevenci lze účinkovat specificky, kdy působíme na vybranou rizikovou oblast nebo nespecificky, a to zvolením vhodné volnočasové aktivity. Pokud má dítě zájem, kterému se věnuje, je menší pravděpodobnost, že podlehne pokušení sociálně patologickým jevům. Je snadnější sociálně patologickým jevům předcházet, než je řešit. (Pávková, 2014) **Sekundární prevence** je zaměřená na konkrétní skupinu či jedince, kteří jsou kriminálně riziková. U nichž je větší pravděpodobnost, že se stanou pachatelem trestného činu. Také je zaměřena na ty, u kterých předpokládáme, že by se mohli stát oběťmi např. minoritní skupiny. **Terciární prevence** napomáhá k léčbě či zabránění společensky negativních jevů u osob, které se opětovně dopouští trestného činu. Prevence se zabývá sociálním prostředím, důvody a podmínky vzniku rizikového jednání a také jeho recidivitou. Dané tři složky musí být obsahem jakéhokoliv systémového přístupu v řešení problémové situace u dětí a mládeže (Pávková, 2001)

1.4 Co ovlivňuje výchovu ve volném čase?

Výchovu ve volném čase vymezují určité rysy, a ty zahrnují svobodné rozhodnutí o výběru a účasti na volnočasových aktivitách, které poskytují odborné znalosti a dovednosti, schopnosti, hodnoty, sociální kompetence a také obsahují složky demokraticismu (snaha o participaci jedince a jeho skupin). Využití volného času je praxí celoživotní výchovy a vzdělávání. (Hofbauer, 2004) Pedagog si musí při výchovném působení stanovit cíle a zvolit prostředky, prostřednictvím kterých chce stanovených cílů dosáhnout. Po procesu hodnotí efekt svého snažení. Cíle lze rozdělit na obecné a dílčí. Mezi cíle obecné patří především naučit jedince racionálně využívat volný čas, umět hospodařit s volným časem a vážit si ho. Z vyjmenovaných obecných cílů můžeme odvodit dílčí cíle, např. využít čas k odpočinku a relaxaci, uspokojení vlastních potřeb a zájmů, k vedení zdravého životního stylu a uspořádání režimu dne. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

Výchovný proces probíhá v nelehkých podmínkách. Podmínky můžeme rozdělit na vnitřní a vnější. Vnitřními podmínkami se myslí věkové a individuální zvláštnosti jedince. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008) Pedagog má v této oblasti místo pro rozvoj žádoucích individuálních rysů osobnosti, jako jsou např. charakterové vlastnosti, schopnosti a zájmy. Pro pedagogy volného času je důležitá znalost věkových specifíků z důvodu práce s různými věkovými skupinami, často to bývají věkově heterogenní

skupiny, např. oddíly na letním táboře. (Pávková, 2014) Do vnějších podmínek se zařazuje místo trávení volného času, materiální vybavení a sociální vztahy mezi jednotlivci nebo skupinami. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008) Do vnějších podmínek lze zahrnout prostory, ve kterých výchova probíhá, jsou rozmanité a nejsou stále stejné. Podle výchovného zařízení či instituce vznikají odlišné požadavky na vybavení, kde se setkávají jedinci z různých věkových kategorií (mladší a starší), z rozdílného rodinného prostředí, jiných zkušeností a způsobů jednání. (Pávková, 2014) Vztah mezi dětmi a pedagogem volného času je jiný od vztahu mezi učitelem a žákem zároveň je pro děti mnohdy novou společenskou zkušeností např. odlišné oslovení často tykání. Vnější a vnitřní podmínky výchovy pedagog zjišťuje prostřednictvím pedagogicko-psychologické diagnostiky, především pozorováním, pomocí rozhovoru a také rozborem výsledků činností. (Pávková, 2014) K dosažení stanovených výchovných cílů volí pedagog výchovné prostředky. V rozsáhlém pojetí obsahují všechny předměty a jevy, které pedagog využívá k dosažení stanovených cílů. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008)

1.5 Zájmové činnosti

„Zájmové činnosti jsou zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností. Podílí se na formování názorů, postojů a přesvědčení jedince.“ (Němec, 2002, s. 23) Organizované zájmové činnosti by měly být přiměřené obsahem i rozsahem věku dítěte, pro které se dítě na základě vlastních potřeb rozhodne a dělá je díky své motivaci a ne proto, že musí např. z důvodu naplnění rodičovských přání. Pocitění úspěšnosti při činnosti bývá motivem pro pokračování v úsilí. (Pávková, 2014)

„Zájem je jeden z psychických jevů, patří mezi významné motivy lidského jednání, aktivizuje osobnost jedince.“ (Pávková, 2014, s. 66) V průběhu života se zájmy stále utvářejí a také souvisí velmi blízce se schopnostmi, které se v průběhu zájmových činností objevují a rozvíjí. Je nutné podotknout, že obsahem volného času nejsou pouze aktivní zájmové činnosti, ale může být i rekreace. (Pávková, 2014) Jedinec si vybírá, zda bude aktivní či receptivní v zájmové činnosti. Receptivní ve smyslu být divákem a posluchačem nebo aktivní tzn. být účastníkem, spolutvůrcem či organizátorem. Jeho rozhodnutí spočívá na základě množství, mnohotvárnosti obsahu a realizačních způsobů. Pozitivní výsledky ve volnočasových činnostech přináší uspokojení, možnost seberealizace a pozitivní sebehodnocení. Lidé staví na zkušenostech z různých činností a podle zkušeností si tvoří názor na život a společnost okolo sebe. (Hájek, Hofbauer,

Pávková, 2011) Systém volného času se vyvíjí v dostupnosti a obsahu volnočasových aktivit, jsou větší možnosti a specifikují se jejich cíle. Stoupá jejich rozlišení, individualizace a prokazuje se dobrovolnost účasti jedinců na zájmových aktivitách. (Hofbauer, 2010) Jak už bylo výše uvedeno v průběhu života se zájmy stále utvářejí a díky zájmové činnosti se objevují a rozvíjí nové schopnosti. V následující kapitole budu popisovat zájmovou činnost sbor dobrovolných hasičů, ve které lze získat prostřednictvím výchovně vzdělávacího programu mnoho nových vědomostí a dovedností využitelných pro život.

2 Sbor dobrovolných hasičů

Tato kapitola představuje sbor dobrovolných hasičů jako zájmovou aktivitu ve volném čase. Vysvětluje rozdíl mezi sborem dobrovolných hasičů a jednotkou sboru dobrovolných hasičů. Dále se zabývá výchovně – vzdělávacím programem mladých hasičů, který má spojitost se sociální pedagogikou ve volném čase. Obsahem programu jsou čtyři části, kronika a fyzická systémová příprava. Poslední část této kapitoly je organizace sboru dobrovolných hasičů a hasičské projekty Společník a Společnice, které pomáhají mladým hasičům využít volný čas a vedoucím slouží jako inspirace aktivit pro činnost s mládeží v době nouzového stavu.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů je zřizována obcí pro zabezpečení obce před požáry a jinými nebezpečnými událostmi. V zákoně o požární ochraně je stanoveno zřízení jednotky sboru dobrovolných hasičů obce. Obce nemusí mít pouze jednu jednotku, ale mohou mít více jednotek sboru dobrovolných hasičů. Členové jednotek sboru dobrovolných hasičů svou práci v jednotce obvykle nemají jako své zaměstnání. Jedinci jsou převážně i členy občanských sdružení věnující se požární ochraně, ale není to podmínkou či pravidlem. Patří sem Sdružení Čech Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota a Moravská hasičská jednota. Jmenovaná občanská sdružení působí v oblasti výchovy, v rozvoji hasičských dovedností v rámci sportovních soutěží, udržování historických tradic a připravují z řad dětí a mládeže potencionální hasiče. Důležité je uvědomit si z právního hlediska rozdíl mezi „*Sborem dobrovolných hasičů obce*“ jako součástí výše uvedených občanských sdružení, která mají podstatu v zákoně o sdružování občanů a mezi „*Jednotkou sboru dobrovolných hasičů obce*“, která má podstatu v zákoně o požární ochraně. (Skalská, Hanuška, Dubský, 2010)

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska mají oficiální webové stránky www.dh.cz, na kterých je uvedeno, že sdružení má v současnosti evidováno 362 995 členů organizovaných v 7663 sborech dobrovolných hasičů. V odvětví dětí a mládeže ve věku do 18 let je evidováno 64 485 členů. (www.dh.cz) Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska je organizátorem hry Plamen, který představuje výchovně vzdělávací program a režim fyzické přípravy pro mladé hasiče. Úkolem dané hry je všeobecný rozvoj dětských znalostí, prohlubovat vědomosti a zdokonalovat dovednosti s podmětem zaměřeným na odbornost v technické oblasti v požární ochraně. „*Cílem hry je aktivně a celoplošně podporovat organizovanou mimoškolní činnost dětí a mládeže se*

zájmem o požární ochranu a za účelem podpory zdravého životního stylu rozvíjet soutěžní formou jejich fyzickou kondici.“ (Ústřední odborná rada mládeže SH ČMS, 2016, s. 9)

Základními dlouhodobými záměry činnosti s dětmi a mládeží ve Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska jsou dané cíle:

1. Všeobecná organizovaná mimoškolní činnost s dětmi a mládeží
2. Všestranný a harmonický rozvoj osobnosti dětí a mládeže s úsilím zlepšovat fyzickou zdatnost s úmyslnou výchovou k budoucí dobrovolné činnosti v jednotkách sborů dobrovolných hasičů. (Ústřední odborná rada mládeže SH ČMS, 2016)

Mladým hasičem se může stát dívka či chlapec ve věku od 3 do 18 let, s jejichž vstupem do zájmového kroužku a členstvím musí souhlasit zákonný zástupce a daný sbor dobrovolných hasičů. Mladý hasič se stává hasičem dovršením osmnácti let věku. Podmínky členství v kolektivu mladých hasičů je odevzdaná přihláška zájemce, která musí být podepsána zákonným zástupcem. Dále následuje rozhodnutí výboru sboru dobrovolných hasičů. Doporučuje se začátek členství na základě složení slibu ve znění: *„Slibuji na svou čest, že budu plnit a ctít zásady a cíle mladých hasičů.“* (www.old.dh.cz)

Řádné členství je doloženo registrací v evidenčním listu kolektivu mladých hasičů, který je řádně registrovaný ve sboru dobrovolných hasičů a na odborovém svazu mládeže. Zároveň má jedinec členský průkaz. Ve sboru dobrovolných hasičů může být pouze jeden kolektiv mladých hasičů. Ten je tvořen minimálně z 5 osob ve věku od 3 do 18 let. Nejprve jsou děti ve věku od 3 do 6 let zahrnuty do kategorie přípravky, poté mladí hasiči ve věku od 6 do 11 let jsou zařazeni v kategorii mladší, další kategorií jsou starší ve věku od 11 do 15 let a poslední kategorií pro mladé hasiče je kategorie dorostenci a dorostenky ve věku od 13 do 18 let. Mladý hasič má oprávnění podílet se na činnosti sboru, především na činnosti kolektivu mladých hasičů, ale vše přiměřeně k jeho věku. Počítá se s jeho účastí na valné hromadě sboru, kde má poradní hlas a reprezentuje se na různých hasičských akcích ve stejnokroji. Povinnostmi mladého hasiče je dodržování stanov a vnitřních předpisů organizace. Jedinec usiluje o získání odborných znalostí a dovedností prostřednictvím řízené činnosti vedoucím a respektování jeho pokynů. Také chrání a podílí se na rozvíjení majetku sdružení. (www.old.dh.cz)

2.1 Výchovně vzdělávací program mladých hasičů

Hra Plamen, jak už jsem zmiňovala výše představuje výchovně vzdělávací program a obsahuje tyto soutěžní disciplíny: závod požárnícké všestrannosti, požární útok, štafeta 4 x 60 m, požární útok s překážkami CTIF, štafeta požárních dvojic a vyhodnocení celoroční činnosti.

Výchovně vzdělávací program je tvořen náměty k celoroční činnosti mladých hasičů. Každý tým, který se skládá z minimálního počtu 9 členů, si vybere z nabízených námětů aktivitu, kterou by chtěl plnit. Z každého okruhu nabízených námětů si musí tým zvolit minimálně jednu aktivitu o které udělá záznam v kronice do uskutečnění se okrskového nebo okresního kola. (Ústřední odborná rada mládeže SH ČMS, 2016) Více informací o výchovně vzdělávacím programu pro děti a mládež je napsáno v další kapitole.

2.2 Obsah výchovně vzdělávacího programu pro děti a mládež

Podle první části směrnic hry Plamen mají vedoucí s dětmi uskutečnit minimálně jeden vícedenní či tři jednodenní výlety do přírody nebo vyrazí za kulturou, uskuteční odpočinkové či rekreační pobyty. Do této oblasti nelze započítat realizování sportovního soustředění ke zdokonalení fyzické zdatnosti. Uskutečnění nejméně dvou besed nebo propojení s kulturní vložkou, navštívit tři výstavy či muzea. O jarních, letních nebo podzimních prázdninách realizovat tábor. (Ústřední odborná rada mládeže SH ČMS, 2016) Pořadatelé tábora musí dodržovat předpisy a zákony vztahující se k pobytovým aktivitám. (www.msmt.cz) Vedoucí s dětmi se setkají mimo den pravidelných setkání a navštíví tři společenské a zároveň vzdělávací akce např. kino, divadlo, galerii a muzeum.

V druhé části mladí dobrovolní hasiči uspořádají minimálně jednu brigádu zaměřenou na úklid obce nebo města, a především na zlepšení životního prostředí. Další brigáda se týká údržby výzbroje, výstroje a také prostorů, které ke své činnosti využívají např. klubovna, tělocvična nebo táborová základna. Kolektivy se mohou zapojit i do veřejných akcí „72 hodin“, „Recyklujte s hasiči!“, „Den proti rakovině“ a další aktuální veřejné akce nebo akce organizované Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska s jejich partnery. S tím souvisí i bod sběru bylin, druhotných surovin či jiných výkupních materiálů. Také je zde možnost uspořádání jakékoliv volnočasové akce (mimo sportovní

soutěž) pro dětskou veřejnost nebo ostatní hasičské kolektivy. (Ústřední odborná rada mládeže SH ČMS, 2016)

Ve třetí části jednotliví členové kolektivu získávají odznaky, které musí být v minimálním počtu pěti odznaků odbornosti nebo specializací mladých hasičů v jednom týmu. Dané kritérium je povinné pro všechny týmy. (Ústřední odborná rada mládeže SH ČMS, 2016) Odznaky odbornosti jsou pro mladší kategorii: preventista – junior, strojník-junior, kronikář, preventista, strojník a cvičitel a u starší kategorie navíc přibývá odbornost instruktor a velitel. Děti mají učební materiál a testy, díky nimž se na zkoušku připravují. Plní zkoušku z daných odborností, která má podmínky ke splnění: úspěšně napsaný test a složení praktické zkoušky. (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2016)

Ve čtvrté části uspořádají sportovní soustředění nejméně jedno vícedenní nebo tři jednodenní programy. Vytvořit dva kulturní programy pro společnost např. pro základní školy, mateřské školy a jiné. Zpracování nástěnky s požární tematikou, která bude umístěna na veřejné místo v obci. Dále je ve výběru zaslání kresby nebo jiná alternativa tvorby do soutěže s názvem „*Požární ochrana očima dětí*“. Kolektiv se zúčastní jiných dvou sportovních akcí, které nejsou součástí postupových kol hry Plamen nebo uskuteční sportovní akci pro ostatní kolektivy mladých hasičů či širokou dětskou veřejnost. (Ústřední odborná rada mládeže SH ČMS, 2016)

Kronika

Součástí výchovně vzdělávacího programu je i kronika, kam se eviduje celoroční činnost. Vybraní členové kolektivu zaznamenávají činnost mladých hasičů do kroniky a vedoucí kontroluje jejich zápis. Kronika je předkládána na postupových kolech hry Plamen, kde se kontroluje splnění vybraných podmínek z každého okruhu a je následně hodnocena. Za nesplnění okruhu družstvo obdrží 5 trestných bodů k celkovému hodnocení ve hře Plamen. Kroniku může okresní rada mládeže hodnotit i zvlášť mimo soutěž jako „*literární či výtvarné dílo*“, které se nezapočítává do celkového hodnocení družstva ve hře Plamen. (Ústřední odborná rada mládeže SH ČMS, 2016) Titulní strana celé kroniky obsahuje název družstva mladých hasičů, sídlo a rok založení kroniky. Na první straně kroniky musí být jmenný seznam všech členů družstva a jejich vedoucích, který je zapsán při každém novém ročníku hry Plamen. Každý nový zápis v kronice se skládá z datumu,

místa, názvu akce, účastí sboru a další zajímavosti, tedy vše důležité, co se během roku v kolektivu stalo. (www.sdh.lubna.cz)

Systém fyzické přípravy

Součástí výchovně vzdělávacího programu je i systém fyzické přípravy. Cílem sportovních disciplín mladých hasičů ve hře Plamen je zvýšit fyzickou zdatnost, obratnost a také zručnost s požárním náradím. Zlepšovat správné provedení požárně technických disciplín a stejně i atletickou pohyblivost při štafetovém běhu. (Ústřední odborná rada mládeže SH ČMS, 2016)

2.3 Základní struktura Sdružení Čech, Moravy a Slezska

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska má základní dokument Stanovy, ve kterém nalezneme základní ustavení obsahující cíl a základní podmínky činnosti sdružení, podstatu a hlavní okruhy činnosti a obecná ustanovení obsahující vnitřní organizaci a rozhodovací orgány a mnohé další.

Cílem činnosti Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska je podílení se na ochraně života a zdraví obyvatel a jejich majetku před požáry. Pomáhat při mimořádných událostech, kdy jde o ohrožení života, zdraví a majetku. Podporovat zájmovou hasičskou činnost dětí a mládeže a sportovní činnost všech členů, podporovat osobnost ve zdravém rozvoji, především psychických, mravních, intelektuálních a fyzických schopností. Doprovázet mladé hasiče k odpovědnosti za rozvoj své osobnosti, vést je k úctě k vlasti, přírodě, dodržování zásad ve sféře požární ochrany a ochrany obyvatelstva. K plnění svého cíle sdružení potřebuje svou členskou základnu a vnitřní organizaci, kam spadají orgány a organizační jednotky. Také zabezpečení v rámci finančních, materiálních a technických potřeb. Spolupracuje prostřednictvím smluv s obcemi a se správními orgány v oblasti požární ochrany dále s veřejností a s fyzickými a právními osobami. Sdružení své náklady hradí ze svých příjmů, především ze členských příspěvků a postranní výdělečnou činností např. pořádání sportovních akcí. (www.dh.cz)

Podstata a hlavní okruhy činnosti

Ústava, právní předpisy a stanovy vymezují činnost Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Sdružení v porozumění s cílem své činnosti a také základních podmínek dané činnosti pomáhá obcím, celé veřejnosti, státním orgánům, právníkům a fyzickým

osobám následovně. Z řad svých členů vyhledává členy do jednotky sboru dobrovolných hasičů obce a dále shání dobrovolníky pro působení v dobrovolnictví. Provádí preventivně výchovnou činnost o zásadách v požární ochraně, odborná školení k získání odborné způsobilosti v požární ochraně a školení zaměstnanců. S tím souvisí i odborná příprava členů, velitelů, strojníků i dalších odborníků jednotek požární ochrany, kteří mohou pomoci k záchraně života, zdraví či majetku. Tvoří zájmovou celoroční činnost pro děti a mládež obsahující organizované soutěže, prázdninové aktivity, preventivně výchovné programy v oblasti požární ochrany, vzdělávací akce a další různé aktivity. Sdružení nabídkou náplně volného času napomáhá k ochraně mladých členů před vznikem sociálně patologického chování. Organizuje sportovně – organizační, propagační a osvětovou činnost v zapojení do všeobecně tělovýchovných a sportovních aktivit např. soutěže a zajišťuje širokou informovanost v dané oblasti. (www.dh.cz)

Vnitřní organizace

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska k zajištění a uskutečnění své činnosti zřizuje organizační jednotky neboli pobočné spolky. Mezi které patří ústřední orgány a kancelář sdružení (celostátní působnost), krajská sdružení hasičů (působnost v rámci kraje), okresní sdružení hasičů (působnost v rámci okresu), okrsky (rozdělení okresů na okrsky, které shromažďují několik sborů), sbory dobrovolných hasičů (působnost ve své obci), ústřední hasičské školy, Centrum hasičského hnutí, stravovací a ubytovací zařízení.

Statutárním orgánem je výkonný výbor (ústředí, krajské sdružení hasičů, okresní sdružení hasičů) nebo výbor (okrsek nebo sbor dobrovolných hasičů). Jménem výkonného výboru nebo výboru jedná vždy starosta případně vybraný člen výboru. (www.sdh.lubna.cz)

Rozhodovací orgány

Nejvyšším rozhodovacím orgánem s celostátní působností je sjezd. Dalším nejvyšším rozhodovacím orgánem mezi sjezdy je shromáždění starostů okresních sdružení hasičů. Působnost v kraji zajišťuje shromáždění představitelů okresních sdružení hasičů, zde působí i jednotlivá okresní sdružení. V okrese působí shromáždění delegátů sborů, na úrovni okrsku působí valná hromada okrsků tvořena zástupci jednotlivých sborů a na nejnižší úrovni je valná hromada sboru, kterou tvoří členové sboru. (www.sdh.lubna.cz)

2.4 Hasičské projekty pro děti a mládež v rámci nouzového stavu

Mezi hasičské projekty pro děti a mládež, a ne jenom pro ně, ale i pro vedoucí jako inspirace pro různé formy poskytování zájmové činnosti dětem a mládeži, v této nelehké době patří projekty Společník a Společnice.

Projekt Společník

Na jaře v roce 2020 nastala první vlna epidemie, kdy 12. března byl vyhlášen nouzový stav s řadou dalších omezení pro občany. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska na danou situaci zareagovalo a vytvořilo projekt Společník. V čele projektu stála Monika Němečková, která je náměstkyní starosty Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska pro úsek mládeže. Projekt Společník je k dispozici prostřednictvím webové stránky www.dh.cz, na které každý den od 20. března 2020 přibývaly různé náměty na hry a drobné aktivity. Záměrem bylo střídat aktivity jak pro mladší, tak pro starší mladé hasiče, aby každý našel to své. Jejich orientace se týkala pohybu, vytváření, zamyšlení se, malování a různých dalších podnětů. Nápady v projektu mají sloužit jako inspirace pro vedoucí a jejich budoucí práci v zájmové činnosti. Projekt slouží i jako spojení v současné době, i když jsme každý sám, přesto jsme všichni spolu. Společník nabízí i možnost zapojení se do pomoci svými nápady, videi, návody jednoduchých aktivit či úkolů pro mladé hasiče, které lze plnit doma místo tréninku. Projekt obsahoval videa s reprezentanty v požárním sportu z České republiky na protažení a posílení těla, dále kreativní nápady k tvoření, pracovní listy s hasičskou tematikou, hasičské deskové hry a nápady k tvoření ke konkrétním svátkům např. Velikonoce. (www.dh.cz)

Projekt Společnice

Projekt Společnice navazuje na projekt Společníka, který začíná v druhé vlně epidemie. Cílem projektu je představit náměty a nápady sborů, jak se s danou nelehkou situací v kolektivu vypořádat a jakou formu zvolit pro kontakt s dětmi. Náměty aktivit byly často spojovány s oslavou svátků. Mezi první aktivity, které jeden ze sborů poskytl, patřilo vydlabávání dýně jako příprava na Halloween, někteří také nahrazovali lampionový průvod rozsvícením lampionů doma na plotě, kdy se v jeden večer rozsvítily světla po celé obci. Další inspirativní aktivitou je vyrábění panenek, které děti věnují osamělým důchodcům do domovů pro seniory. Pro vlastní zdokonalení vědomostí můžou děti a mládež navštívit online vědomostní test.

S dalším námětem přichází soutěž „*Pojďme se smát!*“, která spočívá v posílání vtipů, jednoduchých komiksů a bavení se na dálku. (www.dh.cz) Vypsané náměty nejsou jediné, které stránka a její tvůrci z různých sborů dobrovolných hasičů nabízí. Nachází se zde mnoho dalších skvělých nápadů pro činnost s mládeží, kdy nelze mít osobní kontakt.

3 Období rozhodování

Následující kapitola se v první části zabývá pojmem adolescence, jejím věkovým rozmezím a změny přicházející v hlavních oblastech osobnosti. Dále se zaměřuje na základní úlohu dospívajícího, čímž je hledání a vytváření vlastní identity. V druhé části se kapitola zabývá volbou povolání a také složkami, které jsou podstatné pro výběr úspěšného povolání a jakými základními podmínkami je jedinec ovlivněn. Na základě podmínek Jaide (1961) rozlišuje tři typy volby povolání. Kapitola je zakončena vybranými faktory ovlivňující volbu povolání.

3.1 Adolescence

Pojem adolescence pochází z latinského slova *adoscere*, které v českém překladu znamená dorůstat či dospívat. V české odborné literatuře v psychologii najdeme pojem *adolescent*, zatímco pro lékařské vědy je typické označení *dorost* nebo *dospívající*. Pro sociologii a pedagogiku je uváděno širší označení *mládež*. (Macek, 1999)

Adolescence je charakterizována jako životní etapa mezi dětstvím a dospělostí. (Macek, 2003) Dané období začíná přibližně od 15 do 20 let a souvisí s určitými změnami. (Vágnerová, 1999) V této fázi života dochází k celkové proměně jedince ve všech oblastech: tělesné, duševní a sociální. Změny jsou elementárně podmíněny biologicky, ale pokaždé je důležitě ovlivňují duševní a sociální faktory, s kterými jsou ve vztahu vzájemného působení. (Vágnerová, 2012) Začátek adolescence je biologicky omezen pohlavním dozráním, především objevením sekundárních pohlavních znaků a v konečné fázi dochází k dokončení pohlavní zralosti a tělesného růstu. (Langmeier, Krejčířová, 2006) V dnešní době se sociální dospělost posouvá do vyššího věku. Období dospívání dříve začíná a déle končí. (Vašutová, 2015)

V tělesné oblasti probíhá harmonizace a stabilizace motoriky. Jedinec je na nejvyšším bodu fyzické výkonnosti a jeho organismus se lehce vyrovnává fyzické zátěži. Adolescent dokáže využít všechny své síly pro určitou aktivitu, pro kterou se nadchnul, a přitom odložit uspokojení jiných potřeb. (Novotná, Hříchová, Miňhová, 2004)

Vývoj psychické stránky je současný s biologickým vývojem, ve které přichází změny. Ty lze definovat jako nové pudové směry a nacházení způsobů jejich uspokojování a kontroly, emoční labilita, nástup vyzrálého způsobu myšlení a také získání nejvyššího bodu jeho rozvoje. Kvůli emoční nestálosti mívá jedinec obtíže se soustředěním, jeho pozornost klesá a také ztěžuje studijní povinnosti. Poté dochází

k výkyvům studijního prospěchu, na který je teď kladen větší důraz. Dále se k tomu přidává zvýšená unavitelnost, apatičnost s ne příliš dlouhými fázemi aktivity. Daný stav mohou doprovázet malé neurovegetativní poruchy, poruchy chuti k jídlu nebo narušení spánku. Mnoho mladých lidí častokrát nerozumí svým projevům. Zabývají se svými vnitřními konflikty, schovávají se ve svém soukromém emocionálním světě nebo v denním snění, které je dostává vzdáleněji od reálného světa. (Langmeier, Krejčířová, 2006)

Interpersonální rozdíly jsou viditelné i v období dospívání. Dívky jsou vyspělejší, tělesně i duševně, až o dva roky dříve než chlapci. Autoři Steinberg a Belski uvádějí, že dospívající dívky se konkretizují na spolupráci a na vztahy s lidmi. Chlapci stejného věku si podle autorů nachází uplatnění ve svých výkonech a dosažených sociálních pozicích pomocí soupeření a dominancí. (Steinberg, Belski in Novotná, Hříchová, Miňhová, 2004)

V dospívání jsou dva sociální mezníky. Za první je považováno ukončení školní docházky a za druhé dokončení přípravného profesního období např. dokončení učňovského oboru či střední školy. Poté přichází nástup do zaměstnání, výjimkou jsou vysokoškoláci. Nastává proměna ve zmiňované oblasti, kdy na začátku je osoba v roli žáka, který plní povinnou školní docházku a na konci je role zaměstnaného tzv. ekonomicky nezávislé osoby. (Vágnerová, 1999)

Podle právních norem člověk nabývá plnoletosti v 18 letech a také s daným věkem souvisí sociální mezník dospělosti, kdy osoba plně zodpovídá za své činy. (Vágnerová, 1999) Začínají první brigády a šetření peněz na vysněnou věc, pomáhají dospívajícímu získávat ponětí o příjmu a hospodaření s penězi, také ho připravují na ekonomickou nezávislost. Jedinec v daném období udělá rozhodnutí o budoucnosti, jakému oboru by se chtěl věnovat a začíná se připravovat na vybrané povolání. (Thorová, 2015)

3.2 Hledání a utváření vlastní identity

Základní vývojovou úlohou adolescenta je vytvoření vlastní identity, díky ní se odpoutá od rodičů a docílí určité míry autonomie, která poskytne nezávislé fungování ve světě. (Thorová, 2015) V procesu vytváření vlastní identity probíhá shrnutí předchozích období. V útlém věku budování důvěry versus nedůvěry, v raném dětství chtít být sám sebou navzdory nejistoty, v předškolním věku se buduje pud k činnosti proti překážkám a ve školním věku nastává zjišťování totožnosti proti podřadnosti a marnosti. Všechny fáze

určitým způsobem přispívají k utváření identity v období adolescence. (Macek, 2003) Dospívání se od ostatních období liší svými specifiky. Východiskem je myšlenka vývojového úkolu podle R. J. Havighursta (1948/1974). Ve vývojovém úkolu jsou obsaženy nároky, potřeby a očekávání společnosti, individuální potřeby a očekávání. Častokrát je charakterizován konkrétními příklady situací. Obsahuje to, co jedinec sám chce naplnit jako důležité a podstatné ve svém životě. (Havighurst in Macek, 2003) Každý mladý člověk touží znát svoji identitu a usiluje o vymezení své osobnosti. Snaží se najít odpověď na často sobě samému kladené existencionální otázky: Kdo jsem? Kam patřím? Kam chci patřit? Zaměřují se především sami na sebe, na své emoce a myšlenky, převládá zde egocentrismus, kdy člověk potřebuje být sám, a proto dochází k nárůstu introverze. Dospívající rádi poznávají nové věci, jsou maximálně otevřeni novým prožitkům, získávají nové zkušenosti a poznatky. Mají náklonnost k odsuzování stereotypu. (Vágnerová, 2010)

E. Erikson (1968) popisoval dospívání „*jako konflikt mezi potřebou integrace sebe samého (ego identity) a potřebou vyrovnat se s nejasnými požadavky společnosti tak, aby byl adolescent schopen najít a akceptovat svoje vlastní místo a hodnotu jako člen tohoto společenství.*“ (Erikson in Macek, 1999, s. 78)

Vytváření identity se většinou dělí na osobní a sociální stránku identity. Osobní identita získává hlavně ze sebereflexe a sebepoznání, avšak z pohledu vlastního „já“ je trochu jiná, než je tomu v situaci sebepojetí a sebehodnocení. Hlavní je uvědomění si vlastní originality, individuality a omezenosti vůči druhým. Je sjednocená se zážitkem „*Já jsem já*“ a odpovídá na existencionální otázku „*Kdo jsem?*“. Sociální stránka identity je pocit začlenění do společnosti, solidarity, spjitost ve vztazích, které i po čase přetrvávají. Je odpovědí na existencionální otázku: „*Kam patřím?*“. (Macek, 1999) Jedinec si osvojuje nové kompetence, získává sociální postavení, ve kterém jsou i nové role a musí k nim zaujmout určitý přístup. Proměny v období dospívání představují výzvy a také poskytují šance k dalšímu rozvoji. Záleží na každém člověku, jak je využije. (Vágnerová, 2012)

3.3 Volba povolání

Podle čeho si lidé vybírají své povolání? Mnoho mladých lidí okolo nás si vybírá povolání, které jim poskytuje rozvíjet jejich dovednosti a schopnosti, buď které mají, nebo si chtějí osvojit či získat. Až v dospělosti přicházejí k volbě povolání, která jsou

v souladu s jejich životním stylem a umožní jim postavení po kterém touží a snaží se ho dosáhnout. (Mezera, 2008) Velký význam mají ve výběru povolání zájmy, a proto jsou jednou ze tří složek pro úspěšnou volbu povolání. Do první složky spadají naše získané vědomosti, schopnosti a dovednosti, ale ať jsou na jakékoli úrovni, nikdy nevíme, na čem jsme. Také nevíme, na jakém konkrétním místě bychom je mohli uplatnit. V daném momentu nám je oporou druhá složka a tou jsou naše zájmy, tedy to, co nás baví, naplňuje a v životě děláme rádi. Obsahem třetí složky je náhoda a štěstí, jak tomu někteří lidé říkají. (Mezera, 2008)

Dospívající si vybírá povolání na základě vnitřních a vnějších podmínek. Vnitřní podmínky zahrnují sny jedince, jeho schopnosti a zájmy ohledně budoucí kariéry. Jedinec by si měl vybrat povolání, do kterého bude chodit rád a bude jeho náplní. Avšak výzkumy ukazují, že pouze malé procento dospívajících má tak vyhraněné zájmy a silnou tendenci k seberealizaci, aby jeho výběr povolání se uskutečnil pouze na základě vnitřních podmínek bez ohledu na ty vnější. Vnějšími podmínkami je myšlen nátlak okolí nebo společnosti, která očekává získání kvalitního pracovníka, jenž bude plnit společenské úkoly, avšak ani vnější podmínky při volbě povolání nemají na jedince takový vliv. (Langmeier, Krejčíková, 2006)

Na základě uvedených podmínek rozlišuje Jaide (1961) tři typy volby povolání. *Typ A* je definován jako jedinec, který si volí povolání na základě rozhodnutí rodičů nebo jiné významné osoby na úkor svých vlastních sklonů a zájmů. Zatímco *Typ B* tvoří střední cestu. Dospívající má svá přání, co se týče budoucího povolání, ale nemá jasné představy konkrétního zaměření, má obecně širokou orientaci bez určitého povolání, které pak volí pod vlivem silného tlaku okolí. Závěrem *Typ C* volí povolání na základě svých dlouhodobě promyšlených osobních plánů a životních cílů. Jedinci jsou vyznačováni rozhodností, cílevědomostí a především seberealizací. (Langmeier, Krejčíková, 2006)

Paul Tieger a Barbara Barron-Tieger definují ideální zaměstnání těmito popisy: těšit se do práce, cítit se převážně plní energie a s chutí pracovat, cítit se hrdý při vyprávění o své práci ostatním, mít pocit, že naše práce je oceněna a uznávána, cenit si svých spolupracovníků a být rád v jejich blízkosti, vidět pozitivně svojí profesní budoucnost. (Tieger, Barron – Tieger in Čakrt, 2010)

3.4 Vybrané faktory ovlivňující volbu povolání

V momentě, kdy si volíme povolání jsme ovlivňováni mnoha faktory, buď osobními, společenskými, výchovnými nebo pracovními. Pracovní faktory mohou zřetelně ovlivnit rozhodnutí dospívajících při volbě povolání či kariéry. (Melgosa, 1999)

Melgosa (1999) uvádí faktory ovlivňující volbu povolání ve čtyřech kategoriích.

Osobnost jedince

Ve volbě povolání jsou podstatnými činiteli vlastnosti a schopnosti dospívajícího jedince. V adolescenci se o sobě jedinec stále něco dozvídá a nachází své postavení ve společnosti. Uvědomuje si, v čem je dobrý a co mu naopak tolik nejde. Objasňuje si svůj žebříček životních hodnot. Jedincova představa o sobě je právě ovlivněna těmito osobnostními rysy. (Melgosa, 1999) Spoustu věcí je dobré si ověřit, jak ve skutečnosti fungují a zda pro nás mají vlastně význam. Vzápětí hned poznáme, že vyznat se v sobě není jen věda, avšak i umění, kterému máme nutkání se stále a opakovaně učit. (Mezera, 2008) „*Čím lépe totiž poznáme svoje vlastní zájmy, tím přesněji jsme schopni předvídat svoje budoucí možnosti a životní šance*“ (Mezera, 2008, s.7)

Sociální prostředí

Dospívající žije v prostředí, ze kterého přijímá pestrý počet různých podnětů. Rodina, přátelé, škola, digitální technologie i povolání, se kterými přijde do kontaktu (prodavačka, zdravotní sestra, řidič autobusu atd.) ho inspirují různými možnostmi. Prostředím, jakým jsou dospívající obklopeni se učí porozumět, jakou roli má v odlišných profesích otázka pohlaví. V minulých letech se specifická povolání považovala za naprostou sféru, buď mužů, nebo žen. V současné době se však běžně vyskytují ženy v roli právníka. (Melgosa, 1999)

Odborné vzdělání

V této kategorii se mluví o vzdělání, které žák získá ve školní instituci. Odborné vzdělávání končí nástupem do zaměstnání. Náplň učební osnovy a kvalita výuky stanovují úroveň znalostí a má význam při rozhodování, zda pokračovat v dalším studium či nástupu do zaměstnání. Určitou funkci hraje i pedagogicko-psychologická poradna, která žákům základních a středních škol rozšiřuje obzory o různých profesích. (Melgosa,

1999) Dospívající v současnosti potřebuje více času na splnění stoupajících nároků a zátěží v dnešní společnosti, a především více času na dosažení vyššího vzdělání, kurzů či výcviků. (Langmeier, Krejčířová, 2006)

Pracovní příležitosti

Vhodné je, když si dospívající člověk zvolí povolání na bázi individuálních schopností k získání stanoveného cíle. Avšak významnou roli při rozhodování hraje mnohdy trh práce. Mnoho pracovních míst už je plných, a proto se ztěžka získávají. Dospívající musí tuto skutečnost pochopit a pokud ne, je na dospělých, aby je informovali o realitě. Na druhé straně v nabídce trhu práce je spousta volných míst v určité specializaci, které mohou být motivací pro jedince přemýšlet o dané profesní dráze. (Melgosa, 1999)

Shrnutí teoretické části

Pro mou práci bylo důležité orientovat se na volný čas a jeho způsob trávení se zaměřením na hasičskou zájmovou činnost. Podle toho, jakým způsobem jedinec využívá volný čas si vytváří hodnotovou orientaci. Pokud jedinec volný čas využívá efektivně, působí zároveň volný čas jako prevence rizikového chování. Jednou možnou alternativou pro správné využití volného času je zájmová činnost. Zájmy vytvořené prostřednictvím zájmové činnosti občas rychle upadají, ale některé se přenášejí do budoucích profesionálních zájmů. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska se snaží naplnit danou myšlenku ve svých cílech, kde je stanoven všestranný a harmonický rozvoj osobnosti, zlepšování fyzické zdatnosti s úmyslnou výchovou k budoucí dobrovolné činnosti v jednotkách sborů dobrovolných hasičů. Své cíle naplňují prostřednictvím výchovně vzdělávacího programu, který je tvořen náměty k celoroční činnosti dětí a mládeže. V nouzovém stavu je výchovně vzdělávací program nahrazen do určité míry projekty Společník a Společnice. Dále bylo důležité charakterizovat období dospívání, které je typické hledáním a utvářením vlastní identity, kdy jedinec usiluje o to zjistit, co ho naplňuje a je podstatné v jeho životě. V daném období čeká jedince i nelehké rozhodnutí ve volbě jeho profesní orientace, které je ovlivněno vícero faktory.

4 Výzkumné šetření

V této kapitole je popsána tvorba výzkumného šetření a použití výzkumné metody. Dále je zde formulován hlavní cíl výzkumu a hlavní výzkumná otázka, která se skládá ze čtyř dílčích otázek. Poté popisují využití kvalitativní výzkumné strategie, metodu sběru dat, výzkumný vzorek a také realizaci výzkumného šetření.

Plán provedení výzkumného šetření

Prvotním plánem bylo provést kvantitativní výzkum prostřednictvím dotazníkového šetření v rámci dobrovolných hasičů, kteří již započali svojí pracovní kariéru a zjistit, kolik procent respondentů se vydalo na hasičskou profesní dráhu. Z důvodu malého množství respondentů, kteří započali svojí pracovní kariéru v hasičské sféře, bylo výzkumné šetření změněno na kvalitativní výzkum prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru s profesionálními hasiči. Myslím si, že rozhovory by mohly přinést řadu zajímavých informací, jak pro dospívající jedince ve výběru povolání, tak i pro trenéry a vedoucí hasičské zájmové činnosti.

4.1 Cíl výzkumu a formulace výzkumné otázky

Cílem výzkumného šetření je zjistit, jaké místo zastupuje zájmová činnost ve sboru dobrovolných hasičů při výběru profesní orientace v období dospívání.

Hlavní výzkumná otázka zní: **Co dobrovolné hasiče motivovalo v pokračování na hasičskou profesní dráhu?** V návaznosti na hlavní výzkumnou otázku byly formulovány čtyři dílčí výzkumné otázky:

DVO1: Jaká vidíš pozitiva nebo negativa v zájmové činnosti z pohledu dospívajícího ve sboru dobrovolných hasičů?

- Položenou otázkou bych chtěla zjistit, co dospívající v zájmové činnosti vnímal kladně a co naopak vnímal negativně.

DVO2: Co si musel všechno zvládnout k profesi hasiče?

- Položenou otázkou bych chtěla zjistit, co všechno musel jedinec absolvovat k dosažení své zvolené profese a s jakými nezdary se potýkal.

DVO3: Co tě ovlivnilo ve výběru daného povolání?

- Položenou otázkou bych chtěla zjistit, zda hasičská zájmová činnost hrála roli při výběru povolání a co bylo klíčovým momentem v rozhodnutí se vydat daným směrem.

DVO4: Jak ti pomohla účast ve sboru při přípravě na povolání?

- Položenou otázkou bych chtěla zjistit, zda jedinec díky činnosti získal nějaké znalosti, dovednosti a schopnosti. Dále jestli mu otevřela obzor možností.

4.2 Výzkumná strategie

V práci bude využita kvalitativní výzkumná strategie. Podle Hendla (2016) neexistuje jednotné pojetí pro kvalitativní výzkumnou metodu ani jeho způsob zkoumání. Někteří autoři ho charakterizují jako výzkum, jehož výsledků se nedosahuje prostřednictvím statických metod nebo jinými způsoby, které jsou realizovány na základě kvantifikace. Kvalitativní výzkum bývá charakterizován jako pružný typ výzkumu z důvodu přeformulování nebo doplnění dalších otázek v průběhu výzkumu nebo při sběru a analýze dat.

Výzkum se může týkat života lidí a jejich příběhů, chování a vzájemných vztahů, ale i činnosti organizací a společenských hnutí. (Strauss, 1999) Kvalitativní výzkum je považován za proces hledání porozumění v lidských nebo sociálních problémech. Výzkumník zkoumá v přirozených podmínkách účastníka výzkumu, analyzuje různé druhy dokumentů a také informuje o rozhovorech účastníků výzkumu a na základě získaných podnětů tvoří celistvý obraz. (Creswell, 1998 in Hendl, 2016)

Hlavními složkami kvalitativního výzkumu jsou údaje, analytické nebo interpretační postupy, písemné a ústní výzkumné zprávy. Údaje získáváme nejčastěji ze zdrojů získaných rozhovorem a pozorováním. Analytické nebo interpretační postupy zahrnují teorie shrnutí údajů, díky nimž docházíme k teoriím a závěrům. Daný postup, nazývaný „kódování“, je odlišný podle typu výcviku, zkušeností a cílů výzkumníka. Písemné a ústní výzkumné zprávy mohou být použity k publikování ve vědeckých časopisech či na konferencích. (Strauss, Corbin, 1999)

Předností kvalitativního výzkumu je snaha získat detailní popis a vhled při zkoumání jedince, skupiny či události v přirozeném prostředí. Při zkoumání nezůstáváme

na povrchu informací, ale zkoumáme je do hloubky, proto musíme citlivě zohlednit působení souvislostí, místní situace a podmínky. Další předností kvalitativní metodologie jsou přístupy, díky nimž navrhujeme teorii nějakého sledovaného jevu. Kvalitativní výzkum využívá mnoho postupů k zajištění spolehlivých výsledků. Nevýhody kvalitativního výzkumu jsou takové, že získaná vědomost nemusí být vždy zobecnitelná na obyvatelstvo a do jiného zvoleného prostředí. Je těžké dělat kvantitativní předpověď a také obtížněji se ověřují hypotézy a teorie. Sběr dat a jejich rozbor bývá časově náročný. Výsledky kvalitativního výzkumu jsou lehce ovlivněny samotným výzkumníkem a jeho subjektivním názorem. (Hendl, 2016)

Dle Strausse a Corbinové (1999) by měl mít výzkumník k provedení kvalitativního výzkumu tyto schopnosti a dovednosti: odstoupit a kriticky rozebrat situaci, rozpoznat a vyvarovat se zkreslení, zajistit platné a bezpečné informace a také mít schopnost abstraktního myšlení. Ke všem těmto podnětům výzkumník potřebuje teoretickou a sociální vnímavost, umět si udržet analytický postup a zároveň využívat svých teoretických znalostí k vysvětlení toho, co vidí a také využívat své předešlé zkušenosti.

4.3 Metoda získávání dat

Pro uskutečnění výzkumného šetření byla zvolena metoda dotazování konkrétně polostrukturovaný rozhovor. Polostrukturovaný rozhovor je považován za nejrozšířenější metodu interview, protože pořadí připravených tazatelských otázek můžeme zaměňovat podle potřeby. Výzkumník se při rozhovoru může ptát na vysvětlení či upřesnění odpovědi účastníka. V podstatě si necháme vysvětlit, jak danou odpověď účastník myslí. Tím si ověříme, že jsme odpověď správně pochopili. Klademe doplňující otázky a téma rozpracováváme do určité hloubky vzhledem ke stanovenému cíli a formulovaným výzkumným otázkám. U polostrukturovaného rozhovoru je charakterizované tzv. jádro interview neboli nejmenší množství okruhů a otázek, které musí tazatel s účastníkem probrat. (Miovský, 2006)

4.4 Výzkumný vzorek

Pro kvalitativní výzkum bylo osloveno 5 respondentů. Všichni oslovení jsou muži ve věkovém rozmezí (22-33 let). Respondenti jsou z Hasičského záchranného sboru České republiky, konkrétně tři muži z HZS Pardubického kraje, jeden muž z HZS

Královehradeckého kraje a jeden muž z HZS Jihomoravského kraje. Pro větší přehlednost respondentů je zde vytvořena tabulka.

Tabulka č. 1 – Seznam respondentů

Respondent 1	HZS Pardubický kraj
Respondent 2	HZS Pardubický kraj
Respondent 3	HZS Pardubický kraj
Respondent 4	HZS Královehradecký kraj
Respondent 5	HZS Jihomoravský kraj

Výběr účastníků výzkumu proběhl na bázi přátelství s respondenty. Kritériem pro výběr účastníků bylo, aby účastníci v dětství nebo mládí navštěvovali zájmovou hasičskou činnost z které pokračovali na hasičskou profesní dráhu.

4.5 Realizace a průběh výzkumného šetření

Pro výzkumné šetření bylo osloveno 5 respondentů, pro zachování jejich anonymity nebudou zmíněna jejich jména ani další podrobnější informace o nich. Respondenty jsem oslovila prostřednictvím messengeru a po domluvě s nimi uskutečnila rozhovor. Kvůli současné situaci a vládním nařízením rozhovor probíhal v online prostředí. Termín rozhovoru byl stanoven podle časových možností účastníka. Rozhovor probíhal v průměrné délce 40 minut. Na začátku rozhovoru byli účastníci seznámeni, za jakým účelem je rozhovor uskutečněn a k čemu bude obsah rozhovoru využit. Sdělila jsem jim cíl bakalářské práce, informace o průběhu rozhovoru a také možnost odmítnutí odpovědět na otázky. Danou možnost nikdo nevyužil, tudíž všechny mé otázky mi byly od všech respondentů zodpovězeny. Respondenty jsem ujistila o anonymitě rozhovoru a požádala o svolení rozhovor nahrávat. Všichni oslovení s nahráváním souhlasili. Tazatelské otázky jsou obsaženy v příloze A. Dále je zahrnut v příloze B přepis rozhovoru s profesionálním hasičem.

Zpracování dat

Po uskutečnění rozhovorů byla provedena transkripce tak, aby bylo zachováno přesné znění respondentova slova i s jeho nespisovnými výrazy. Dle Miovskeho (2006) je transkripce jedním z důležitých kroků při zpracovávání dat, ale zároveň uvádí, že tento krok je časově náročný. Poté jsem provedla analýzu získaných dat pomocí metody

otevřeného kódování. Otevřené kódování se skládá ze dvou procesů. Prvním procesem je konceptualizace, která značí rozbor slova, věty či odstavce. K nimž jsou přiřazeny kódy, které charakterizují tento jev neboli konkrétní myšlenku, událost či situaci. Po identifikaci jevů přichází druhý proces a tím je kategorizace. Tento proces probíhá v rámci seskupení kódů, které se jeví jako patřičné ke stejnému jevu. Na základě nich vzniká kategorie. Každá kategorie dostane svůj název, ale tento název musí být abstraktnější než názvy kódů, které jsou v dané kategorii použity. (Strauss, Corbin, 1999)

4.6 Interpretace získaných dat

V dané kapitole se budu věnovat interpretaci získaných dat. Interpretace je rozdělena do čtyř dílčích výzkumných otázek a s nimi i souvisí čtyři kategorie.

Interpretace dílčí výzkumné otázky 1

Ve svém výzkumném šetření jsem zjišťovala, jaká pozitiva a negativa v zájmové činnosti z pohledu dospívajícího profesionální hasiči viděli.

Kategorie: Hasičská zájmová činnost

Kódy:

- motivace
- vstup do zájmové činnosti
- přátelé, kolektiv, zlepšování výkonů
- tréninky, soutěže

Respondentům byla jako první položena tato otázka „*Proč sis vybral zájmovou hasičskou činnost?*“. Respondenti R1 a R3 odpovídají „*u nás v obci vlastně nic jiného nebylo*“, a proto jedinou možností byla hasičská zájmová činnost. Respondentům R2, R4, R5 byla zájmová činnost nabídnuta, buď blízkou osobou, nebo osobou, která kroužek vedla či měla k dané činnosti blízko. Respondent 2 říká „*přišel za mnou tehdejší starosta sboru, jestli bych za ně nechtěl běhat. A tak jsem to zkusil.*“. Z mého pohledu osoba s nabídkou zájmové činnosti jedince určitým způsobem motivovala se připojit k dané činnosti a tím jim otevřela možnost nahlédnutí do hasičského světa.

Další uvedenou otázkou je „*Od kolika let a jak dlouho si navštěvoval zájmovou činnost ve sboru dobrovolných hasičů?*“ na kterou respondenti R3 a R5 odpovídají, že do sboru dobrovolných hasičů se přihlásili na prvním stupni základní školy, konkrétně R3

odpovídá „*Od svých 7 let navštěvuji náš místní sbor a stále ho navštěvuji, a jak jen to půjde, tak ho navštěvovat budu.*“. Respondenti R1, R2, R4 svou činnost ve sboru dobrovolných hasičů začali na druhém stupni základní školy, tedy nástupem do starší kategorie. Respondent 4 popisuje „*Od 15 let jsem začal dělat požární sport a zajímat se o práci hasičů.*“. Všichni respondenti jsou v zájmové činnosti přes deset let, někteří se blíží k hranici dvaceti let a stále v ní pokračují, ve svém volném čase soutěží za kolektiv v požárním sportu v kategorii mužů.

Zájmová činnost je především založena na dobrovolnosti, a proto mě zajímalo, co jedince motivovalo navštěvovat hasičskou zájmovou činnost, konkrétně co se osobám v zájmovém kroužku nejvíce líbilo. Jako kladná stránka zájmové činnosti bylo v odpovědích respondentů nejčastěji zmiňováno získání nových přátelství a podobně smýšlejících lidí. Respondent 3 konkrétně popisuje „*určitě to byli a jsou kamarádi, kvůli kterým mě to bavilo*“. Mezi další kladné body hasičské zájmové činnosti Respondent 5 řadí „*výlety, soustředění, ze kterého jsme si odvezli vždycky spousty zážitků*“. Další pozitivní stránkou činnosti je být součástí sociální skupiny tzv. vlastního týmu. Danou pozitivu shodně uvedli všichni respondenti. Respondent 1 přímo uvádí „*Libilo se mi být v kolektivu, závodit a vyhrávat.*“. Zároveň si myslím, že při vytvoření více týmů ve sboru jedinci cítí podnět k soupeřivosti. Respondent 2 potvrzuje moji myšlenku touto odpovědí „*Libily se mi společné tréninky s dorosteneckým družstvem taková rivalita mezi námi a jinak trenéři byli přísní a spravedliví a dovedli poradit.*“. Z následující odpovědi lze domýšlet, že díky rivalitě mezi týmy se zvyšovala úroveň kolektivních výsledků.

Respondenti R2, R3 a R4 na zájmové činnosti nenašli podněty, které by se jim nelíbily a zároveň by v ní nic neměnili. Dále ještě Respondent 3 uvedl „*nějak to fungovalo a vzpomínám na mladá léta jen v dobrým*“. Respondent 1 popisuje, že by v každé chvíli udělal něco jinak „*Zamlada se mi nelíbilo, že se hodně trénuje a pak se mi nelíbilo že se málo trénuje.*“. Respondent 1 poukazuje na nepřiměřené množství tréninků v průběhu jeho činnosti v zájmovém kroužku.

Negativa uvádí Respondent 5 netýkající se přímo aktivity v zájmové činnosti, ale kolektivní účasti na soutěži „*jediné, co se mi nelíbilo, bylo podvádění a nevraživost, hlavně mezi týmy a vedoucími*“. Z této odpovědi usuzuji, že jedinec se setkal na soutěži s nečestným chováním a neetickým jednáním vedoucích. Dále svoji odpověď doplňuje „*Nic méně je to sport, a to k tomu asi patří.*“. V návaznosti na negativa by změnil Respondent 5 „*Právě ty podvody a figle, které dělali vedoucí z různých týmů hlavně kvůli výsledkům, a ne ani proto, aby si to ty děti užily.*“. Někteří vedoucí kvůli přehnané touze

po vítězství porušovali stanovená pravidla daného sportu a vymýšleli různé cesty, jak dosáhnout nejlepších výsledků.

Shrnutí výzkumné otázky 1

Respondenti o zájmové činnosti mluví pozitivně, zároveň uvedli, že díky zájmové činnosti získali nová přátelství, svůj tým a zážitky. Motivace být lepší, než ostatní jim také zvyšovala úroveň jejich dovedností a schopností. U většiny respondentů nebyla žádná záporná odpověď na nelibosti v kroužku, pouze u jednoho respondenta se objevila zkušenost s nečestným jednáním na hasičské soutěži. Nabídnuté změny dvou respondentů v zájmové činnosti byly zaměřeny na snížení počtu tréninků, a naopak zvýšení počtu tréninků v průběhu činnosti jedince v zájmovém kroužku a také na podvádění mezi týmy a vedoucími.

Interpretace dílčí výzkumné otázky 2

Zjišťovala jsem, co všechno musel jedinec absolvovat k dosažení své zvolené profese a jakými výcviky musel projít. Dále mě zajímalo, zda pro jedince v profesi hasiče byl vzorem někdo z rodiny.

Kategorie: Vstupní podmínky

Kódy:

- vzdělání
- vstupní testy, kurz
- důsledek volby

Hlavní podmínkou pro vstup k profesionálním hasičům je ukončené středoškolské vzdělání s maturitou. Přijde mi zajímavé, že většina respondentů studovala středoškolské vzdělání s jiným zaměřením než požární ochrany a pouze Respondent 3 vystudoval obor požární ochrany.

Dále Respondent 3 zmiňuje, že kvůli nástupu do hasičského záchranného sboru musel přerušit studium na vysoké škole, k němu se přidává R4, který zmiňuje změnu z prezenční formy na dálkovou formu vysokoškolského vzdělání. Ostatní respondenti se hned po střední škole přihlásili k hasičům.

Před nástupem do hasičského záchranného sboru musí jedinec splnit vstupní podmínky. Všichni respondenti uvádí, že museli projít kompletním zdravotním

vyšetřením, psychickými a fyzickými testy. V návaznosti na to reaguje Respondent 3 „*toto bylo velmi náročné*“. Respondent 5 konstatuje, že informace o fyzických testech se dají najít na internetu, a proto jeho „*příprava trvala asi dva až tři měsíce*“. Po splnění vstupních podmínek a získání pracovní pozice musí nový člen absolvovat kurz, který uvádí v odpovědi Respondent 3 „*Během jednoho roku jsem musel nastoupit na tříměsíční nováčkovský kurz.*“. Dále na jeho odpověď navazuje odpovědí Respondent 5 „*Ten nejdůležitější výcvik, kterým si musí projít každý profesionální hasič, nastává až po nástupu do povolání a je to tři měsíční výcvik, kde se hasič musí naučit vlastně úplně vše.*“. Další položenou otázkou bylo „*Jaké překážky si musel překonat?*“. Respondenti R3 a R5 jako překážku právě uvádí zmiňované vstupní testy, které pro ně byly jak náročné na přípravu, tak i na splnění. Respondent 4 viděl překážku v tom, že vyzkoušel tři různá místa, ale všude byly obsazené pracovní pozice v hasičském záchranném sboru, a proto se snažil tři roky hlásit k profesionálním hasičům až se mu to u čtvrtého hasičského záchranného sboru povedlo a obsadil pracovní místo. Poté Respondent 1 uvádí „*Tak určitě spíš strach z neznáma a to, jak bude člověk na určité situace reagovat.*“. Respondent 2 se při nástupu k profesionálním hasičům s žádnou překážkou nesetkal.

Další otázkou bylo „*Čeho si se vzdal nebo si cestou k profesionální dráze získal?*“. Respondenti R1 a R5 nenašli nic čeho by se museli vzdávat kvůli své profesi, zatímco respondenti R3 a R4 uvádí již zmiňované vysokoškolské vzdělání. Respondent 2 říká „*Jako každý hasič se člověk vzdá spousty času stráveného s rodinou nebo kamarády. Neexistují pro tebe svátky a víkendy.*“. Z uvedené odpovědi vyplývá, že profesionální hasiči musí plnit svojí funkci i v nevolných dnech. Cestou k profesionální dráze respondenti R3, R4 a R5 nic konkrétního nezískali, zatímco Respondent 2 uvádí „*Získal jsem strašnou spoustu přátel a zajímavých lidí.*“. K němu se přidává Respondent 1 s odpovědí „*Získal jsem možnost věnovat se sportu prakticky poloprofesionálně a cestovat, podívat se po světě a potkat nové lidi. Jako hasič určitě člověk získá klid při řešení různých situací.*“.

Poslední tazatelskou otázkou bylo „*Je někdo z tvého příbuzenstva profesionální hasič?*“. Mým předpokladem bylo, že všichni jedinci šli ve stopách blízkého rodinného příslušníka nebo i daná osoba jim pomohla najít pracovní uplatnění v hasičském záchranném sboru ve kterém působí, ale zmýlila jsem se, ne u všech respondentů to tak je. V odpovědích respondentů R1, R3 a R5 nenalezneme nikoho z rodiny u profesionálních hasičů. Konkrétně R3 uvádí „*Z mého příbuzenstva nikdo není u této profese, takže jsem první, co prolomil ledy.*“. Respondent 2 zmiňuje bratrance, který je hasičem a „*vzorem určitě je hlavně v požárním sportu a dodává mi i motivaci pro*

trénink“. Také Respondent 4 má člena rodiny u profesionálních hasičů konkrétně bratra, který ho motivoval k profesi hasiče, jedinec uvádí „řikal jsem si, že když to dokázal on, tak já musím také“.

Shrnutí výzkumné otázky 2

Jedinci, kteří se chtějí ucházet o pracovní pozici profesionálního hasiče musí mít vystudovanou střední školu s maturitou. Dále při nástupu do zaměstnání musí splnit vstupní podmínky, kterými jsou kompletní zdravotní prohlídka, fyzické a psychické testy. Pro některé respondenty splnění vstupních podmínek bylo náročné a také vyžadovalo dlouhodobější přípravu pro splnění stanovených norem. Poté přichází tří měsíční výcvik, který je zaměřený na hasičskou problematiku a na kterém se podle Respondenta 5 „*hasič musí naučit vlastně úplně vše*“. Za překážky byly uvedeny vstupní testy, nedostupnost pracovních pozic či strach z neznáma. Cestou k profesionální dráze se někteří jedinci museli vzdát vysokoškolského vzdělání a trávení času s rodinou nebo s přáteli. Naopak získali spoustu nových přátel, možnost poloprofesionálně se věnovat sportu, cestovat a také jako hasič získá člověk klid při řešení různých situacích. Tři respondenti uvádí, že z jejich příbuzenstva nikdo profesionální hasič není. Ostatní respondenti zmiňují, že z jejich příbuzenstva je bratr nebo bratranec u profesionálních hasičů a daná osoba pro ně byla vzorem a motivací.

Interpretace dílčí výzkumné otázky 3

Zjišťovala jsem, zda hasičská zájmová činnost hrála roli při výběru povolání a co bylo klíčovým momentem v rozhodnutí se vydat daným směrem.

Kategorie: Volba profesního zaměření

Kódy:

- zájmová činnost
- rozhodnutí
- vztah k povolání
- vliv životních situací

Odpovědi všech respondentů zněly shodně. Hasičská zájmová činnost při výběru povolání hrála velkou roli. Respondent 5 zmiňuje „*Vlastně nebýt toho, že jsem se přihlásil na základní škole ke sboru dobrovolných hasičů, asi bych teď u hasičského záchranného*

sboru nepracoval. “. Někteří dokonce uvádí, že bez zájmové činnosti by o profesionálních hasičích nevěděli. Respondent 4 říká „*Dokud jsem nezačal dělat požární sport, tak jsem vlastně ani nevěděl, že nějací profesionální hasiči jsou.*“. Respondent 1 říká, že být hasičem pro něho nebyl sen ani potom netoužil, ale v rámci zájmové činnosti dostal pracovní nabídku, o které dlouze uvažoval, až se ji rozhodl přijmout, a proto zájmové činnosti dává velkou váhu. Pro Respondenta 3 jsou podstatní lidé, s kterými svůj hasičský zájem sdílí. Z odpovědí respondentů vnímám, že všem zájmová činnost něco předala.

Dále mě zajímalo, co bylo pro oslovené hlavní, kdy si řekli „*Chci být hasičem.*“. Pro Respondenta 1 byla zásadní nabídka práce. Pro Respondenta 2 byla hlavní vidina „*moc se věnovat požárnímu sportu tak nějak na profesionální úrovni*“. Respondenti R3 a R4 uvedli, že jejich rozhodnutí bylo především na základě různorodosti práce. Možnost chodit do práce a neupadnout do stereotypní činnosti. Každý den mít možnost pomáhat lidem a zažívat adrenalin při zásazích. Respondent 5 vypráví, že jeho uvažování o profesi hasiče začalo díky činnosti u jednotky sboru dobrovolných hasičů, kdy se dostal k prvnímu velkému požáru. „*Ten den se to ve mně asi nějak hnulo a začal jsem se o hasičské povolání zajímat víc.*“.

Dvěma slovy popsat své povolání bylo pro dotazované osoby celkem jednoduché. Konkrétně Respondent 5 vynaložil velké úsilí dostat se k profesi hasiče, proto jeho formulování dvou slov zní „*splněný sen*“. Respondenti R2 a R3 zmiňují podobně formulovaná sousloví ve smyslu kolektivní spolupráce. Kdy respondenti uvádí, že jejich práce závisí na zodpovědnosti a důvěře mezi kolegy, jelikož jsou odkázáni jeden na druhého. Respondent 3 říká „*Každý se nějak vyvíjí a snaží se být přínosem do týmu. Jelikož ne všichni umí vše, ale každý umí něco jiného, a tak se v té práci dost doplňujeme zkušenostmi navzájem, a také se snažíme sbírat informace a zkušenosti různými výcviky, aby pro nás zásah byl co nejjednodušší.*“. Respondent 4 používá slova „*záchrana života*“ zdůvodňuje je těmito věty „*Být hasičem není povolání, ale poslání. Víím, že to zní jako nějaká fráze z filmu, ale podle mě to tak je. Když chce být někdo hasičem, tak musí mít o tu práci zájem a chtít ji dělat, a ne si myslet, že je to jen práce, za kterou беру plat.*“. Pro profesi hasiče toho musí člověk obětovat hodně, a pak tedy přichází otázka, zda je to povolání na celý život nebo při založení rodiny se něco změní. Většina respondentů svoji rodinu zatím nezaložila pouze respondent 1 může uvést, jaké změny rodina přinesla. Respondent 1 odpovídá „*se založením rodiny se toho moc nezměnilo*“. S tímto názorem souhlasí i ostatní respondenti, kteří uvádí podobné odpovědi například Respondent 2 říká „*Se založením rodiny se změní asi to, že člověk začne víc přemýšlet o tom co zrovna dělá*

a začne podle mě pracovat víc s rozmyslem, když není jenom on sám.“. S názorem o ukončení profesní kariéry v důsledku založení rodiny jsem se v odpovědích respondentů nesešla. Zda je profese hasiče na celý život, respondenti neměli hned jasné odpovědi. Respondenti R1 a R3 odpovídají, že neví, jak dlouho by chtěli být spojováni s hasičinou. Konkrétně Respondent 3 uvádí aktuální dobu „*ted' v tuto chvíli mě to baví a nic bych za to nevyměnil*“, ale o budoucnosti neměl jasné představy. Respondenti R2, R4 a R5 uvádí možnost mít dané povolání po celý život. Poté jsem se zajímala o to, co respondenty v zaměstnání naplňuje, a především co je tam drží. Respondentovi R1 a R2 se líbí, že je to práce a záliba dohromady, hodně se to překrývá a někdy to lze jen těžko rozlišit. Zároveň R2 a R4 konstatují, že je naplňuje pomáhat druhým, přesněji R4 říká „*Vždycky když někomu dokážeme pomoci a vrcholem toho je, když někomu dokážeme zachránit život.*“. Na druhou stranu mě také zajímalo, zda finanční stránka profese je pro jedince důležitá. Všichni respondenti odpovídají, že finanční stránka je důležitá bez ní by to samozřejmě v životě nešlo, ale není to důvod proč danou profesi dělají. Dále R1, R2, R4 a R5 konstatují, že kdyby chtěli vydělávat více peněz, tak vykonávají jinou profesi. Konkrétně Respondent 5 klade velký důraz na odpověď „*ne, kvůli penězům jsem tuhle práci dělat určitě nešel*“. Hodnocení finanční stránky uvedl Respondent 1 následovně „*finanční stránka je dle mého názoru dostačující*“.

Shrnutí výzkumné otázky 3

Hasičská zájmová činnost při výběru profese hrála velkou roli. Někteří jedinci uvádí rozhled, který jim hasičská zájmová činnost dala. Získali tak ponětí o profesionálních hasičích, inspiraci věnovat se dané činnosti na profesionální úrovni a také pracovní příležitost. Moment, kdy si jedinci řekli „*Chci být hasičem.*“ byl skoro pro všechny v jiné situaci. Hlavní podněty rozhodnutí byly: poskytnutí nabídky práce, zásah u prvního velkého požáru, různorodost a věnovat se sportu na poloprofesionální úrovni.

Při popsání své profese respondenti často uváděli důležitost spolupráce a důvěry mezi kolegy, také mít zodpovědnost sám za sebe i za druhé. Na těchto důležitých podnětech závisí kolektivní spolupráce, kdy si jedinci předávají zkušenosti. Také sbírají různé informace a praxi z různých výcviků, aby pro ně byla záchrana osob, co nejjednodušší. Někteří svou profesi berou jako poslání nebo si díky ní splnili sen. Zároveň je spousta věcí, které profesionální hasič musí pro svou profesi obětovat. Proto přichází otázka, zda je to povolání na celý život nebo při založení rodiny se něco změní. Všichni

respondenti shodně uvádí, že se založením rodiny se toho moc nezmění. Konkrétně Respondent 2 uvádí, že „Člověk začne víc přemýšlet o tom co zrovna dělá a začne podle mě pracovat víc s rozmyslem, když není jenom on sám.“. S ukončením své kariéry na základě založení rodiny jsem se nesečkala. Tři respondenti uvádí, že si umí představit vykonávat danou profesi celý život, další respondenti byli k této otázce váhaví, a proto odpovídali slovem „nevím“ a dalším doplněním. Pro jedince je důležitou náplní profese propojení práce s jejich osobní zálibou a pomoci druhým. Finanční stránka je podstatná pro jejich život, ale respondenti si kvůli ní danou profesi nevybrali.

Interpretace dílčí výzkumné otázky 4

Zjišťovala jsem, zda jedinec díky zájmové činnosti získal nějaké schopnosti a znalosti potřebné pro výkon dané profese. A dále mě zajímalo, zda hasičská zájmová činnost jedincovi otevřela obzor možností.

Kategorie: Postupné získávání zkušeností

Kódy:

- dovednosti a povědomí
- možnosti
- profesionalizace

První uvedenou otázkou je „Co jsi se v zájmové činnosti naučil nebo získal a teď využíváš při své profesi?“. Všichni respondenti dávají velkou váhu vytvořených schopností požárnímu sportu, díky kterému se naučili disciplíně, týmovosti a zodpovědnosti za kolektiv. Požární sport stále vykonávají, buď jako volnočasovou aktivitu, nebo jako reprezentanti profesionálních hasičů na mistrovství České republiky. Respondent 1 uvádí konkrétní činnosti, které využil ze zájmové činnosti „uzle, různé značky a naučil jsem se rozeznávat tloušťky hadic nebo i motání hadic, což ne každý na základním kurzu dokázal. Hasičská zájmová činnost naučila jedince základní znalosti o hasičské technice a také Respondent 3 uvádí „mít takový větší přehled o té hasičině“. V návaznosti na dané téma Respondent 5 říká: „Vlastně všechny základy, co jsem se naučil u sboru dobrovolných hasičů, jsem následně využil u hasičského záchranného sboru.“.

Další tazatelskou otázkou je „Myslíš si, že ti zájmová činnost otevřela obzor možností? V jakých konkrétních oblastech?“. Všichni respondenti se shodují, v odpovědích zaznívají sousloví „určitě ano“. Respondent 1 konstatuje „Našel jsem

spoustu známých, kamarádů. Přišli i jiné nabídky práce. Možnost cestování a dělat co tě baví.“. Respondent 2 odpovídá *„Určitě mi to otevřelo možnosti, díky hasičům v zájmové činnosti jsem se dostal do reprezentačního družstva České republiky a tím pádem i cestování byl jsem v Rusku, Polsku, Francii a Rakousku.*“. U těchto dvou respondentů se otevřela možnost cestování, a to díky zájmové činnosti a jejich kvalitním výkonům dostat se do reprezentačního týmu České republiky. Respondenti R3, R4, R5 uvádí otevření možnosti v pracovní kariéře. Konkrétně Respondent 5 říká *„Vlastně nebyť sboru dobrovolných hasičů u nás ve vesnici, nikdy bych nezjistil, že mě ta práce baví a naplňuje.*“. Respondent 4 uvádí *„dozvěděl jsem se něco málo o práci hasiče a o činnosti u zásahů“*. V návaznosti odpověď doplňuje Respondent 3 větou *„Otevřela mi možnost jít pracovat k hasičskému záchrannému sboru.*“. Z odpovědí respondentů vyplývá, že zájmová činnost jim pomohla minimálně získat informace k budoucímu povolání či jim otevřela cestu k výkonu práce profesionálního hasiče. Poté byla položena otázka *„Pomohla ti zájmová činnost k získání informací nebo poskytnutí kontaktů k dosažení zvolené profese a jak?“*. Respondent 1 uvádí *„Určitě, dva roky za mnou chodili a přemlouvali mě, abych se stal hasičem.*“. S tím souvisí i odpověď Respondenta 2 *„Na hasičské soutěži mi bylo nabídnuto, že až odmaturuji, tak bych mohl nastoupit k hasičům a tam dělat při povolání hasiče i požární sport.*“. Z odpovědí respondentů je patrné, že byli vybráni z řad dobrovolných hasičů k činnosti profesionálního hasiče na základě svých uplatněných schopností v soutěžní oblasti. Respondent 5 vypráví, že jemu konkrétně zájmová činnost k poskytnutí kontaktů nepomohla, ale co mu pomohlo, byly informace od kamarádů z řad dobrovolných hasičů, kteří vykonávají profesi hasiče. S podobnou odpovědí přichází Respondent 3 se změnou v tom, že jemu zájmová činnost pomohla k získání kontaktů. Respondent 3 přímo uvádí *„Určitě pomohla, jelikož se spousta profesionálních hasičů motá kolem dobrovolných, takže ty informace o tom, jak to chodí u těch profesionálních byly velmi velké.*“. Respondent 4 říká *„Díky získaným titulům na Mistrovství České republiky v požárním sportu jsem měl alespoň co napsat do svého životopisu, což mi mohlo pomoci při přijetí k hasičskému záchrannému sboru.*“. Z uvedené odpovědi se domnívám, že člověk účastnící se vyšších úrovní soutěže si vytváří svými kvalitními výkony a výborným umístěním určitou prestiž, díky které může být jedinec přednostně přijat k hasičskému záchrannému sboru. Posledními na sebe navazujícími tazatelské otázky jsou *„Byla zájmová činnost pro tebe motivací v dobrovolnosti pokračovat na profesionální dráhu? Co přesně tě nejvíce bavilo a děláš to i v zaměstnání?“*. Všichni respondenti odpovídají, že je zájmová činnost motivovala

v dobrovolnosti pokračovat na profesionální dráhu. Respondent 4 říká „*Ano, ve svých osmnácti letech jsem se stal velitelem družstva u jednotky sboru dobrovolných hasičů, což mě povzbudilo a motivovalo k definitivnímu rozhodnutí stát se profesionálním hasičem.*“. U Respondenta 4 můžeme spatřit vliv jednotky sboru dobrovolných hasičů do které se jedinci dostávají na základě získaných schopností a dovedností z hasičské zájmové činnosti. Respondent 5 utvrzuje motivaci zájmové činnosti odpovědí „*Práce pro sbor dobrovolných hasičů mě bavila na tolik, že jsem si řekl, že pokračovat v tom jako hasič je to, co chci.*“. K této odpovědi se přidává i Respondent 3 „*Dobrovolná činnost mě tak nějak bavila a ta práce být profesionálním hasičem se velmi podobala věcem, které jsme dělali v té dobrovolnosti.*“. Respondenti R1 a R2 se shodují na tom, že jejich největší motivací byl sport. Dále Respondent 1 zmiňuje odbornou přípravu a možnost osobního rozvoje. Uvedené motivy jedince provázeli v rámci zájmové činnosti a teď ho naplňují při své profesní kariéře.

Shrnutí výzkumné otázky 4

Všichni respondenti si ze zájmové činnosti odnášejí nějaké základní znalosti o hasičské technice, fyzickou zdatnost, a především dávají velkou váhu kolektivní disciplíně, kde se naučili spolupráci a také zodpovědnosti za kolektiv. Také uvádí, že jim zájmová činnost otevřela obzor možností. Respondenti R1 a R2 uvádí, že jejich možnosti se otevřeli v cestování, díky vstupu do reprezentačního týmu České republiky. Ostatní respondenti vidí otevřenou možnost v pracovní příležitosti. Dále jedinci zmiňují získání informací od přátel z dobrovolných hasičů, kteří zároveň pracují u hasičského záchranného sboru a ti jim poskytli informace a cenné rady, jak to u profesionálních hasičů funguje. Respondenti se shodují na tom, že zájmová činnost byla motivací v dobrovolnosti pokračovat na profesionální dráhu. Někteří uvádí, že náplň v zájmové činnosti je bavila, tak proto se rozhodli v ní pokračovat.

4.7 Shrnutí výzkumného šetření

První výzkumnou dílčí otázkou bylo „*Jaká vidíš pozitiva nebo negativa v zájmové činnosti z pohledu dospívajícího ve sboru dobrovolných hasičů?*“. Respondenti za kladnou stránku zájmové činnosti považují získání nových přátelství. Na základě přátelství patřit do sociální skupiny, kterou je vlastní tým. Také se jim líbila spolupráce, poskytování rad od trenéra, a především možnost závodění a vyhrávání. Většina

respondentů žádná negativa na zájmové činnosti nenašla. Pouze jeden respondent uvádí negativa v rámci zájmové činnosti v soutěžní oblasti, kdy se setkal s nečestným jednáním ze strany jiných týmů a jejich vedoucích.

Další položenou výzkumnou otázkou bylo **„Co si musel všechno zvládnout k profesi hasiče?“**. Nejdříve vystudovat středoškolské vzdělání ukončené s maturitou, což je podmínkou pro ucházení se o dané pracovní místo. Dále jedinci před nástupem k hasičskému záchrannému sboru museli absolvovat vstupní testy jejichž obsahem je kompletní zdravotní vyšetření, psychické a fyzické testy, které pro některé byly náročné a museli se připravovat na jejich zvládnutí delší dobu. Po splnění vstupních podmínek a přijetí do pracovní pozice musí nový člen absolvovat tříměsíční kurz, kde se hasič musí vše naučit. Respondenti uvádí různé překážky k dosažení profese hasiče např. vstupní testy, obsazenost pracovní pozice nebo strach z neznáma. S tím souvisí i různé ztráty přicházející s danou profesí, kde někteří uvádí vysokoškolské vzdělání, čas strávený s rodinou či přáteli a pracovat i v nevšední dny. Také přichází zisky i když někteří uvádí, že cestou k dané profesi nic nezískali. Dva respondenti zmiňují zisk v získání nových přátelství, věnování se poloprofesionálně sportu a možnost cestovat.

Třetí výzkumnou otázkou bylo **„Co tě ovlivnilo ve výběru daného povolání?“**. Respondenti zcela jednoznačně uváděli, že při výběru povolání hrála velkou roli hasičská zájmová činnost. Někteří respondenti dávají sboru dobrovolných hasičů velkou váhu v tom smyslu, že díky němu pracují u hasičského záchranného sboru. V této výzkumné otázce byla obsažena i podotázka, kdy si jedinec řekl *„Chci být hasičem“*. Téměř každý respondent uvedl jinou situaci či moment rozhodnutí. Obsahem odpovědí byla nabídka práce, věnování se požárnímu sportu na profesionální úrovni, různorodost práce a první velký požár v rámci jednotky sboru dobrovolných hasičů. Z mého pohledu je také důležité, co konkrétní respondenty v práci naplňuje a baví je. Podstatnou náplní se stává pomoc druhým lidem, především pokud se někomu podaří zachránit život. Dále respondenti uvádí spojení práce a záliby, které lze jen těžko od sebe rozlišit. Poté bylo dotazování zaměřeno na finanční stránku profese, kdy respondenti zmiňují, že finanční stránka je podstatná pro život, ale nebyla důvodem k výběru dané profese.

Poslední položenou výzkumnou otázkou bylo **„Jak ti pomohla účast ve sboru při přípravě na povolání?“**. Všichni dotazovaní dávají velkou váhu kolektivnímu sportu, díky kterému se naučili týmovosti, zodpovědnosti za kolektiv a disciplíně. Zároveň respondenti uvádí, že se zájmové činnosti ve svém volném čase stále věnují právě ve zmiňovaném kolektivním sportu, přesněji v disciplíně požárního útoku. Někteří také

uvádí, že díky účasti týmu na hasičské soutěži jim byly otevřeny možnosti k získání kontaktů a informací od kamarádů z řad dobrovolných hasičů z jiných sborů, kteří už pracovali u profesionálních hasičů. Hasičská zájmová činnost jedince naučila základní znalosti o hasičské technice, které osoby využily v rámci základního kurzu a využívají na dále v hasičském záchranném sboru. Dále zájmová činnost respondentům otevřela obzor možností v těchto podnětech: nová přátelství, nabídka práce, být součástí reprezentačního týmu, možnost cestování a napsání úspěšných výkonů do životopisu. Zároveň zájmová činnost byla pro jedince motivací pokračovat z dobrovolnosti na profesionální dráhu. Buď v rámci zájmu o hasičskou činnost, ovlivněním jednotky sboru dobrovolných hasičů nebo sport v rámci práce.

Prostřednictvím kvalitativní výzkumné strategie a pomocí dílčích výzkumných otázek se mi podařilo zodpovědět hlavní výzkumnou otázku: ***Co dobrovolné hasiče motivovalo v pokračování na hasičskou profesní dráhu?*** Dobrovolné hasiče motivoval v pokračování na hasičskou profesní dráhu sbor dobrovolných hasičů konkrétně hasičská zájmová činnost, ve které jedinci získali mnoho základních vědomostí a schopností z hasičské oblasti. Jejich motivace především spočívala v tom, že svoji zálibu mohou vykonávat v rámci své profese. Nedílnou součástí jejich motivace je pomáhat lidem a zachraňovat životy. Někteří danou část neberou jako práci, ale jako jejich poslání. Dále jedince motivovala různorodost práce, kdy náplň každé směny je jiná, odborná příprava a možnost osobního rozvoje.

Závěr

V bakalářské práci jsem se zaměřila na téma Sbor dobrovolných hasičů jako prostředek k profesní kariéře. V rámci teoretické části byly popsány teoretické pojmy podstatné pro mou bakalářskou práci. První kapitola obsahuje volný čas a jeho způsob trávení, výchovu ve volném čase a její funkce a zájmovou činnost. V druhé kapitole je popsán sbor dobrovolných hasičů a jeho organizace, vnitřní struktura, a především je zaměřena na výchovně vzdělávací program pro děti a mládež, který je obsahem celoroční činnosti. V této nelehké době je nahrazen projekty Společník a Společnice. V poslední kapitole se věnuji období rozhodování, kde naplní je životní etapa adolescence. S daným obdobím přichází mnoho změn souvisejících s vývojem osobnosti. Jednou z nich je hledání a utváření vlastní identity. Pro dospívající je nejtěžším krokem volba povolání, při které jsou ovlivněni různými faktory. Na základě získaných teoretických poznatků jsem přešla k praktické části, kde mi respondenti zodpověděli všechny tazatelské otázky a na základě toho se mi podařilo zodpovědět hlavní výzkumný cíl práce, kterým bylo zjistit, co dobrovolné hasiče motivovalo v pokračování na hasičskou profesní dráhu. Výzkumné šetření probíhalo s vybranými profesionálními hasiči z hasičského záchranného sboru z Pardubického, Královéhradeckého a Jihomoravského kraje. Zvolená kvalitativní metoda konkrétně polostrukturovaný rozhovor se mi v rámci sběru dat potvrdila jako vhodná volba. Díky ní jsem získala informace k naplnění hlavního cíle práce, kterým bylo zjistit, jaké místo zastupuje zájmová činnost ve sboru dobrovolných hasičů při výběru profesní orientace v období dospívání. Profesionální hasiči mají kladný vztah k hasičské zájmové činnosti a při výběru jejich profesní orientace v období dospívání zájmová činnost zaujímala důležité místo v jejich rozhodování. Profesionální hasiči byli ovlivněni naplní zájmové činnosti. Získali v ní určité hasičské znalosti, schopnosti a dovednosti, které nechtěli dál využívat pouze v dobrovolné hasičské činnosti, a tak se rozhodli propojit zálibu s pracovní náplní. Někteří hasiči uvádí, že jejich činnost začínala nejdříve u jednotky sboru dobrovolných hasičů, která je naplňovala či se díky ní dostali k řešení náročných situací, po kterých se rozhodli pokračovat k profesi hasiče. Pro některé profesionální hasiče jejich profese není pouze pracovní náplní, ale berou jí jako poslání, kdy mohou pomáhat lidem. Myslím si, že cíl mé výzkumné práce byl naplněn.

Za nedostatky považuji uskutečnění rozhovoru v online prostředí z důvodu epidemie. Při přímém kontaktu se více upevňuje vztah mezi výzkumníkem a respondentem. Rozhovor je příjemnější a je možné sledovat, jak verbální, tak

i neverbální reakce. Dále v průběhu rozhovoru jsem zjistila, že se mi překrývají otázky v dílčí výzkumné otázce číslo tři. Přesněji první uvedenou otázkou bylo „*Myslíš si, že ti zájmová činnost otevřela obzor možností? V jakých konkrétních oblastech?*“. Na dané otázky mi někteří odpovídali už i zároveň na další připravenou otázku „*Pomohla ti zájmová činnost k získání informací nebo poskytnutí kontaktů k dosažení zvolené profese a jak?*“. Pro příště bych se snažila vyvarovat podobně zaměřených otázek. Myslím si, že by bylo zajímavé pracovat s větším počtem profesionálních hasičů a to tak, že by každý z respondentů pracoval v jiném krajském záchranném sboru a také s jinou věkovou skupinou. Daná práce mi přinesla prohloubení znalostí o sboru dobrovolných hasičů.

Výsledky výzkumného šetření mohou být přínosné pro sbory dobrovolných hasičů a jejich členy. Mohou sloužit jako inspirace v pokračování z dobrovolné hasičské činnosti k profesi hasiče. Dále může práce sloužit jako informační zdroj o hasičském sportu a jako inspirace či námět pro další odborné práce. Návrhem pro další práce je zkoumat, jak všeobecně zájmová činnost ovlivňuje volbu profese. Zároveň by bylo zajímavé zkoumat hasičskou zájmovou činnost z pohledu účastníka, který má hasičskou zájmovou činnost jako celoživotní zálibu bez zaměření na profesní dráhu.

Seznam použité literatury

ČAKRT, Michal. *Typologie osobnosti: volba povolání, kariéra a profesní úspěch*. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-220-8.

HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

HOFBAUER, Břetislav a KAPLÁNEK, Michal. *Kapitoly z pedagogiky volného času: soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7394-240-3.

KRAUS, Blahoslav. *Životní styl současné české rodiny*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-544-8.

KNOTOVÁ, Dana. *Pedagogické dimenze volného času*. Brno: Paido, 2011. ISBN 978-80-7315-223-9.

LACA, Slavomír. *Výchova - rodina - hodnoty*. Brno: Institut mezioborových studií, 2013. ISBN 978-80-87182-32-1.

LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.

MACEK, Petr. *Adolescence: psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-348-x.

MACEK, Petr. *Adolescence*. Vyd. 2., upr. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.

MALACH, Josef. *Teorie a metodika výchovy*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2004. ISBN 80-7042-374-9.

- MATĚJČEK, Zdeněk. *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2007. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 978-80-7367-325-3.
- MELGOSA, Julián. *Žít naplno: kniha o dospívání*. Praha: Advent-Orion, 1999. ISBN 80-7172-300-2.
- MEZERA, Antonín. *Pro jaké povolání se hodím? jak si vybrat střední a vyšší odbornou školu a snad i budoucí povolání*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-2395-9.
- MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.
- NĚMEC, Jiří. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.
- NOVOTNÁ, Lenka, HŘÍCHOVÁ, Miloslava a MIŇHOVÁ, Jana. *Vývojová psychologie*. 3. vyd. V Plzni: Západočeská univerzita, 2004. ISBN 80-7043-281-0.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-569-5.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.
- PŘADKA, Milan, KNOTOVÁ, Dana a FALTÝSKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Brno: Masarykova univerzita, 1998. ISBN 80-210-1946-8.
- SAK, Petr. *Proměny české mládeže: česká mládež v pohledu sociologických výzkumů*. Praha: Petrklíč, 2000. ISBN 80-7229-042-8.
- Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Průvodce k plnění odznaků specializací. Pardubický kraj. 2016.
- SKALSKÁ, Květoslava, HANUŠKA, Zdeněk a DUBSKÝ, Milan. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.
- SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1039-6.

STRAUSS, Anselm L. a CORBIN, Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. SCAN. ISBN 80-85834-60-x.

THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.

Ústřední odborná rada mládeže SH ČMS. *Směrnice hry plamen: metodická pomůcka pro vedoucí a instruktory*. Praha, 2016.

VAŠUTOVÁ, Maria a JEŽKOVÁ, Veronika. *Didaktika psychologie: vybrané kapitoly*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2015. ISBN 978-80-7464-681-2.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-803-4.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychologie osobnosti*. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1832-6.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

Seznam elektronických zdrojů

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: letní tábory [online]. [cit. 2021-01-22].

Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/letni-tabory-2>

NĚMEČKOVÁ, Monika. Sdružení Čech, Moravy a Slezska: Společník a Společnice. *Www.dh.cz: Sdružení Čech, Moravy a Slezska* [online]. [cit. 2021-01-22].

Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/spolecnik>

Odznak odbornosti kronikář: Metodika výuky k získání odbornosti - KRONIKÁŘ [online].

[cit. 2021-01-22]. Dostupné z: <http://www.sdh.lubna.cz/userfiles/file/kronikar.pdf>

PETROVIĆ, Jelena a DIMITRIJEVIĆ, Dragana. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala* [online]. 2020, 12(4) [cit. 2021-03-21]. ISSN 20667329. Dostupné z:

doi:10.18662/rrem/12.4/340

Stanovy Sdružení Čech, Moravy a Slezska [online]. 2017, 2017 [cit. 2021-01-22].

Dostupné z: <https://www.dh.cz/images/Dokumenty/Vnitroorganizacni/stanovy-sh-cms-2017.pdf>

Přílohy

Příloha A: Tazatelské otázky

- 1) Od kolika let a jak dlouho si navštěvoval zájmovou činnost ve sboru dobrovolných hasičů?
- 2) Proč sis vybral hasičskou zájmovou činnost? Popiš mi, jak ses k zájmové činnosti dostal a kdo tě do ní přihlásil?
- 3) Co se ti v zájmovém kroužku líbilo a co naopak ne? Co by si v něm změnil?
- 4) Jakým studiem a výcviky si musel projít před nástupem k profesionálním hasičům?
- 5) Jaké překážky si musel překonat? Čeho si se vzdal nebo co si cestou k profesionální dráze získal?
- 6) Je někdo z tvého příbuzenstva profesionální hasič? Byl pro tebe vzorem či motivací? A v čem konkrétně? Jak velký vliv na tebe měl?
- 7) Jakou roli hrála hasičská zájmová činnost při výběru tvého povolání?
- 8) Co pro tebe bylo hlavní, kdy sis řekl: „Chci být hasičem“?
- 9) Jaká slova by si použil, kdyby si měl dvěma slovy popsat tvé povolání a proč? Myslíš si, že je to povolání na celý život nebo se založením rodiny se něco změnil/změnilo?
- 10) Co tě v zaměstnání naplňuje a drží tě v něm? Je pro tebe důležitá finanční stránka dané profese?
- 11) Co jsi se v zájmové činnosti naučil nebo získal a teď využíváš ve své profesi?
- 12) Myslíš si, že ti zájmová činnost otevřela obzor možností? V jakých konkrétních oblastech?
- 13) Pomohla ti zájmová činnost k získání informací nebo poskytnutí kontaktů k dosažení zvolené profese a jak?
- 14) Byla zájmová činnost pro tebe motivací v dobrovolnosti pokračovat na profesionální dráhu? Co přesně tě nejvíce bavilo a děláš to i v zaměstnání?

Příloha B: Přepis rozhovoru s profesionálním hasičem (Respondent 3)

Tazatel: Od kolika let a jak dlouho si navštěvoval zájmovou činnost ve sboru dobrovolných hasičů?

Respondent: Od svých 7 let navštěvuji náš místní sbor a stále ho navštěvuji, a jak jen to půjde, tak ho budu navštěvovat.

Tazatel: Proč sis vybral hasičskou zájmovou činnost? Popiš mi, jak ses k zájmové činnosti dostal a kdo tě do ní přihlásil?

Respondent: U nás na vsi na výběr nebylo. Existuje tu pouze právě ta hasičská činnost, kterou jsi zmiňovala. Přivedl mě k ní můj otec, který mě zároveň i přihlásil.

Tazatel: Co se ti v zájmovém kroužku líbilo a co naopak ne? Co by si v něm změnil?

Respondent: Určitě to byli a jsou kamarádi, kvůli kterým mě to bavilo, a že se člověk cokoliiv přiučil nového. A nic bych v tom neměnil, nějak to fungovalo a vzpomínám na mladá léta jen v dobrým.

Tazatel: Jakým studiem a výcviky si musel projít před nástupem k profesionálním hasičům?

Respondent: Před nástupem k profesionálním hasičům jsem nebyl na žádném výcviku, ale pak v průběhu asi do jednoho roku jsem musel nastoupit na tříměsíční nováčkovský kurz, který se týkal celé hasičské problematiky.

Tazatel: Jaké překážky si musel překonat? Čeho si se vzdal nebo co si cestou k profesionální dráze získal?

Respondent: Než jsem nastoupil, tak jsem musel projít všemi vstupními testy a kontrolami. Jednalo se o psychické testy, zdravotní kontroly a fyzické testování. Toto bylo velmi náročné. Dále jsem se vzdal studování na vysoké škole, jelikož jsem v tu chvíli byl na tříměsíčním kurzu, tudíž jsem nemohl dokončit zimní semestr, a tak jsem skončil se studiem.

Tazatel: Je někdo z tvého příbuzenstva profesionální hasič? Byl pro tebe vzorem či motivací? A v čem konkrétně? Jak velký vliv na tebe měl?

Respondent: Z mého příbuzenstva nikdo není u této profese, takže jsem první, co prolomil ledy. A asi v této práci nemám žádný vzor.

Tazatel: Jakou roli hrála hasičská zájmová činnost při výběru tvého povolání?

Respondent: Docela velkou. Pro mě je velmi důležité, že jsem mezi lidmi a ta hasičina je zkrátka o lidech. Ať už na směně, na které jsem nebo při zásahu. Dále že je to akční a celkem nevyzpytatelné povolání.

Tazatel: Co pro tebe bylo hlavní, kdy sis řekl: “Chci být hasičem“?

Respondent: Asi ta různorodost, protože nechci dělat to samé, pokaždé když přijdu do práce. V tomhle ta práce je velmi specifická a líbí se mi to.

Tazatel: Jaká slova by si použil, kdyby si měl dvěma slovy popsat tvé povolání a proč? Myslíš si, že je to povolání na celý život nebo se založením rodiny se něco změnilo/změnilo?

Respondent: V tuhle chvíli mě napadají slova týmová šikovnost. Týmová: jelikož jste odkázáni jeden na druhého a každý důvěřuje Vám a vy jemu. Takže taková spolehlivost. A šikovnost: to je z důvodu, že každý se nějak vyvíjí v té práci a snaží se být přínosem do týmu. Jelikož ne všichni umí vše, ale každý umí něco jiného, a tak se v té práci dost doplňujeme zkušenostmi navzájem, a také se snažíme sbírat informace a zkušenosti různými výcviky, aby pro nás zásah byl co nejjednodušší. A nevím, jak dlouho bych chtěl být spojen s hasičinou, teď v tuto chvíli mě to baví a nic bych za to nevyměnil.

Tazatel: Co tě v zaměstnání naplňuje a drží tě v něm? Je pro tebe důležitá finanční stránka dané profese?

Respondent: Finanční stránka je jednou z věcí, co mě v práci drží, ale jak jsem se zmiňoval. Ta práce je pokaždé o ničem jiném, tak to je to, co mě drží v té práci, a také to, že se člověk nějak vyvíjí a zlepšuje.

Tazatel: Co jsi se v zájmové činnosti naučil nebo získal a teď využíváš ve své profesi?

Respondent: Taková ta týmovost, to je dost podstatná věc a mít takový větší přehled o té hasičině.

Tazatel: Myslíš si, že ti zájmová činnost otevřela obzor možností? V jakých konkrétních oblastech?

Respondent: Otevřela mi možnost jít pracovat k hasičskému záchrannému sboru.

Tazatel: Pomohla ti zájmová činnost k získání informací nebo poskytnutí kontaktů k dosažení zvolené profese a jak?

Respondent: Určitě pomohla, jelikož se spousta profesionálních hasičů motá kolem dobrovolných, takže ty informace o tom, jak to chodí u těch profesionálních byla velmi velká.

Tazatel: Byla zájmová činnost pro tebe motivací v dobrovolnosti pokračovat na profesionální dráhu? Co přesně tě nejvíce bavilo a děláš to i v zaměstnání?

Respondent: Já ani nevím, jestli to tak bylo, ale ta dobrovolná činnost mě tak nějak bavila a ta práce být profesionálním hasičem se velmi podobala věcem, které jsme dělali v té dobrovolnosti.